Бухы оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!

БУРЯАД ҮНЭН

СОВЕТСКЭ СОЮЗАЙ КОММУНИС ПАРТИИН БУРЯАДАЙ ОБКОМОЙ.
БУРЯАДАЙ АССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ, МИНИСТРНУУДЭЙ СОВЕДЭЙ ОРГАН

Газетэнэй 1921 оной декабриин 21-һээ гарана | № 267 (16490) | 1983 оной ноябриин 20, воскресени | Сэн 3 мүнгэн.

...СС-эй ЦК-гай ...ЛИТБЮРОДО

...ЦК-гай Политбюрогой ээлжээтэ заседани бо... ...Р-эй Дотоодын хэрэгүүдэй системын полити... ...уд тухай дүримые хаража үзөөд, баталһан ...ини дээрэ тэмдэглэгдэһэнэй ёһоор, орон до... ...болон ёһо гуримуудые бэхижүүлхэ гээшэ ...удха шанартай хэрэг болоно гэжэ Советскэ ...мунис парти тоолоно. Жэшээтэ һайн нийтын ...агаха, социалис зөөри зөөшые, эрхэтэдэй, ...уудай, организацинуудай ба эмхи зургаануу... ...дые, үндэһэн ашаа туһые сахин хамгаалха ...оодын хэрэгүүдэй органуудта энэ талаар ехэ ... Эдэ харюусалгатай зорилгонуудые бэелүүл... ...дотоодын хэрэгүүдэй органуудай хүдэлмэри... ...гшэгы үзэл сурталһаа, политическэ болбосо... ...һаа, эмхидхэлһээ, жаяг журамһаа, мэргэжэ... ...ухаан бодолой үндэр шэнжэ шанарнуудһаа ...гадна, партийно-политическэ, үзэл сурта... ...ын ба соёл-гэгээрэлэй хүдэлмэрине саа... ...адхаха, партийна, комсомолой болон бусад ...нуудэй ажал ябуулгые һайжаруулха, хүдэл... ...нь политическэ-сэдьхэл бодолой байдалые ...дэнэй харюусалга ба үүсхэл эдэбхине дээ... ...лтэ табина.

...МВД-гэй системэдэ байгуулагдаһан полити... ...уд энэ хүдэлмэрине эмхидхэхэ, хүтэлбэрилхэ ...оодын хэрэгүүдэй органуудай ажал ябуулгые ... Эхэ оронлоо хизааргүй бэеэ үгэнги, совет ...сэхэ байхаар хуули ёһонуудые наринаар са... ...ын гуримые сахилгада, гэмтэ ябуулгатай ...бан тушаалайнгаа уялгануудые дүүргэлгэдэ ...айгаар, үнэн сэхээр хандахаар, хэлбэришэгүй ...ицийн хүдэлмэрилэгшэдые хүмүүжүүлхэ ту... ...эрилтэнүүдые тэдэнэр батаар, хэлбэришэ... ...үүлхэ уялгатай. КПСС-эй ЦК-гай Политбю... ...н дүрим соо СССР-эй МВД-гэй политичес... ...эмхидхэлэй байгууламжа, эрхэ түлөөлэлгэ... ...гдана, республиканска ба нютагай партийна ...үгһөө тэдэнииe хүтэлбэрилгын гол ёһо... ...дын хэрэгүүдэй министерствын бухы шата... ...дэг партийна организацинуудай үүргые дээ... ...ты замууд тодорхойлогдоно.

...р элдүүрилэн ашаглажа эхилһээр 30 жэлэй ...гдаһан хэмжээ ябуулгануудые үнгэргэхэ ту... ...ай Компартиин Центральна Комитедэй ду... ...ПСС-эй ЦК-гай Политбюро дэмжэбэ. Манай ...айдалда болоһон энэ гайхамшагта үйлэ хэрэ... ...аграрна политикые болото дээрэнь бэелүүл... ...ай үүсхэл эдэбхиие залан сэхээр дээшэлүүл... ...глэхэ шухала гэжэ заагдаһан байна.

...А. Громыкын Сириин гадаадын хэрэгүүдэй ...Х. Хаддамтай хэһэн хөөрэлдөөнүүдэй дүнгүү... ...ро һайшаагаа. Советскэ Союзай ба Сириин ...ликын хоорондохи али бүхы харилсаае саа... ...үүлхэ гээшэ ехэ удха шанартай гэжэ тэм... ...тын Зүүн зүгтэхи байдалай улам орёо түг... ...ложо байха үедэ өөһэдынгөө үнэн хэрэгэй ...эдэ араб арадуудай ябуулгануудай жагсаал, ...онсо шухала удха шанартай байна гэжэ

...Верховно Соведэй депутадуудай ФРГ-гэй «но... ...партиин делегацитай уулзаһан тухай нүхэр ...аревой мэдээсэлые шагнаад, һайшааһан бай... ...едэ Европо түбидэ ядерна буу зэбсэгүүдые ...ые хизаарлаха, аюулгүй байдалые бэхи... ...олон асуудалнууд зүбшэн хэлсэгдэһэн бай...

...отоодын болон гадаадын политикын бусад ...алнууд КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой за... ...мүн лэ зүбшэн хэлсэгдэбэ.

XI ТАБАН ЖЭЛ | АЖАЛАЙ ТҮРҮҮШҮҮЛ ХӨӨРЭНЭ

ХОЛЫН ХАРААТАЙГААР ХҮДЭЛХЭДЭ ХАБАТАЙ

Хангил ууланyудай, ой тайгын гүн соо байгуулагдаһан комбинадай ажалшадые эдеэ хоолоор хангаха зорилготойгоор манай ажахы 46 жэлэй саада тээ эмхидхэгдээ һэн. Тэрэ гэһэнһээ хойшо мүнөө хүрэтэр үйлэдбэриимнай һалбари бүхэн хараа байса хүгжөөгдэжэ, комбинадай хүдэлмэришэн бүхэндэ жэлдээ дунда зэргээр 178 килограмм хартаабха, 176 килограмм һүн, 115 үндэгэн бэлэдхэгдэдэг болоо. Тобшолбол, мүнөө ажахымнай хүдэлмэришэдые эдеэ хоолой зүйлөөр хангаха талаар горитойхон хубитаяа оруулна гээшэ.

КПСС-эй ЦК-гай майн (1982 он) Пленум дээрэ баталагдан абтаһан СССР-эй Эдеэ хоолой холын хараата программые манай ажахын коллектив урагшатайгаар бэелүүлжэ эхилэнхэй. Партиингаа хараалһан зорилгонуудые бодото дээрэнь бэелүүлжэ, жэл бүри дунда зэргээр 950—1000 тонно һү, 100 тонно мяха, 800 мянган үндэгэ, 90 тонно овощ үйлэдбэрилдэг болохын тула совхозоймнай коллектив шармайн оролдоно.

Эдэ үдэрнүүдтэ ажахымнай огородшод, механизаторнууд, малшад, шубуушад, һаалишад даажа абаһан ажалдаа дүй дүршэлөө, арга шадабаряа гүйсэд элсүүлэн хүдэлмэрилнэ. Манай совхоздо даажа абаһан ажалдаа удаан саг соо таһалгаряагүйгөөр хүдэлмэрилдэг хүнүүд олон байха. Тогтонижоһон хүдэлмэришэдтэй манай коллектив тиимэһээ урдаа хараалһан зорилгонуудаа сүм бэелүүлхэ дүүрэн арга боломжотой юм.

Би энэ ажахыда һаалишанаар 23 жэлэй туршада хүдэлмэрилнэб. Үнгэрһэн хугасаа соо нилээд амжалтанууд туйлагдаһан байха. Эрхимээр ажаллаһандаа районойнгоо Соведтэ депутадаар һунгагдахаһаа гадна Москва хотодо үнгэргэгдэһэн СССР-эй Үнгэтэ металлургиин министерствын, түрэл республикынгаа ажалай түрүүшүүлэй зүблөөнүүдтэ хэды дахин хабаадалсаһан, мүн СССР-эй ВДНХ-да, амаралтын пансионат, эмшэлүүлгын санаторинуудта ошохо түлөөһэгүй путёвконуудаар олон удаа шагнагдаа һэм.

Манай үнэр баян гэр бүлэ гэхэ гү, али Жамбал Дашеевич үбгэнтэйгөө хүмүүжүүлжэ хүл дээрэнь гаргажа үдэшэһэн табан үринэрнай миниингээ табин наһанай ойе май һарада тэмдэглээ һэн. Наһатай боложо, пенси абахадаа амаржа, аша, гушанараа хүмүүжүүлжэ, һанаа сэдьхэл тэниглэн һууха сагшни одоошье хүрэжэ ерэбэ гэжэ нүхэдэйнгөө, түрэл гаралнуудайнгаа хэды хэлээшье һаань, гар һула байха аргагүйл байнаб. Үри хүүгэдэйнгээшье хэлэхэдэнь үгэдэнь орожо үгэнгүй, үнөөхил һаалишанаараа ажалланаб. Минии басаган халаанай һаалишачаар фермэдэмнай хүдэлмэрилдэг юм. Би бүлэг үнеэдээ басагандаа тушаагаад, ажалаа орхихо аргатайшье һаа, хүдэлмэрилжэ үргэлжэлһөөрби. Валя басагандаа дүй дүршэлөө, арга шадабаряа дамжуулжа, ёһотойл бэрхэ һаалишан болгоһоной һүүлээр лэ амарха хүсэлэн бии. Һаалимнай фермэдэ Жамбал үбгэмни үхэршэнөөр ажалладаг. Нэгэ гэр бүлэһөө иимэ олоороо фермэдэ хүдэлмэрилхэдэ бүришье зохид ааб даа.

Шэмэрүүн хүйтэн уларилтай манай Захааминай райондо жэлдээ үнеэн бүриһөө 3 мянган килограмм һү хээээдэшье һаагдахагүй гэжэ зарим нэгэн хэлэдэг. Энэнь тон буруу. Мүнөө районой ажахынуудай түрүү һаалишад үнеэн бүриһөө жэлдээ 2000 килограмм һү абана. Харин юрэнхы дээрээ бухы һаалишаднай дунда зэргээр үнеэн бүхэнһөө 1500 килограмм һү һаана. Тиихэдэнь манай ажахын олохон һаалишад жэл бүри үнеэн бүхэнһөө 3 мянган килограмм һү абадаг болонхой. Жэшээлбэл, эрхим ажалаараа ажахы, комбинат доторoo шалгардаг дүршэлтэй һаалишад Е. Максимова, С. Доржиева, Р. Базарова гэгшэд 3 мянганай «дабаае» гаталһаар үнихэнэй. Би һүүлэй арбаад жэлэй туршада үнеэн бүриһөө жэлдээ 2900—3200 килограмм һү һаадаг болонхойб. Тобшолбол, ажахымнай һаалиин фермын һаалишад жэл бүхэндэ үнеэн бүриһөө дунда зэргээр 2800 килограммһаа бага бэшэ һү абана. Тиихэдэ үйлэдбэрилһэн продукциингаа 90 гаран процентыень нэгэдэхи сортоор тушаана.

Манай эндэхи эрхэ байдалда үнеэн бүхэнһөө һү ехээр һааха гээшэ хүшэрхэн хэрэг. Сагаан эдеэ элбэгээр үйлэдбэрилхын тула нэн түрүүлэн малдаа хүсэд хүрэхөөр тэжээл бэлэдхэдэг гуримтайбди. Намартаа ажахымнай тэжээл бэлэдхэгшэд үбһэ, зеленко хүсэд хүрэхөөр һурилжэ абахаһаа гадна, сенаж дарана. Һүүлэй жэлнүүдтэ совхознай хүршэ ажахынуудта үбһэ, зеленко горитойхоноор худалдажа, ган гасуурай гасаланта бэрхэшээлые дабахадань нилээд туһаламжа үзүүлһэн байха.

Энэ жэлдэшье бидэ малдаа үбһэ тэжээл ехээр, һайн шанартайгаар бэлэдхэжэ абаабди. Нажартаа сабшалангай ногооной ургаса баян байжа, тэжээл бэлэдхэгшэднай хараалагдаһан түсэбөө холо үлүүлэн дүүргээ юм.

Малдаа тэжээл һайн шанартайгаар, хүсэд хүрэхөөр бэлэдхэхэһээ гадна, һүрэг үнеэдээ зоотехническэ заабариин ёһоор харууһалха, эдеэлүүлхэ эрилтэ табигдадаг. Энэ эрилтыень хазагайруулангүй бэелүүлхэдээл, ехэ һү абанабди.

Һаалишаднай үнеэн бүхэнһөө продукци ехээр абахын тула ехэхэн оролдолго гаргадаг. Тобшолбол, үнеэдээ һубайруулангүй олон тугал абахые оролдоно гээшэ. Һү шэмынь зэргээр үнеэн бүхэнөө хооллуулжа һааһандаа, мүн үүлтэр һайжаруулха хүдэлмэреэ гуримшуулһанайнгаа ашаар иимэ амжалта туйланабди.

Байгша оной үнгэрһэн энэ хугасаа соо манай фермын коллектив горитойхон илалта туйлаа. Жэшээлбэл, һаалишан Екатерина Максимова жэлэй эхинһээ хойшо үнеэн бүхэнһөө 2380 килограмм, Светлана Доржиева—2356, Нина Санжитова—2050, Ранда Базарова 2051 килограмм һү һаагаад байнхай. Тиихэдэ би энэ үе соо үнеэн бүриһөө 2000 килограмм һү абааб. Фермэдэмнай бухыдөө 162 тугал абтанхай, гарза хоролтогүй түлжүүлэгдэнэ.

Манай коллективэй гэшүүд саашадаа адууһа малайнгаа ашаг шэмые эрид дээшэлүүлжэ, эдэ хоолой продуктнуудые бүри ехээр үйлэдбэрилхэ зорилготой. Һаяхан үбэлжөөндэмнай 200 тугалай багтаамжатай шэнэ байра ашаглалгада тушаагдахаар бэлэн болгогдоо. Мүн үнеэдэймнай хуушан байра һэльбэгдэн шэнэлэгдэжэ дүүргэгдээ. Ойрын үдэрнүүдтэ малай тэжээл шанаржуулан буйлуулха шэнэ цех хүдэлгэгдэжэ захалхань. Байра байдалаа шэнэдхэһэнэй ашаар һаалишадай бар хүсөөр хэдэг ажал оньһожоруулагдажа, урдынхиһаа нилээд хүнгэдхэгдөө. Тусхайлбал, бидэ жэлдээ үнеэн бүхэнһөө 4000 килограмм һү һаахаар эрмэлзэнхэй, ехэхэн бэлэдхэл хэнэбди.

Манай фермэдэ һаалишадай горитойхон амжалта туйладагшье һаань, усадхагдамаар дутагдалнууд, шиидхэгдээгүй асуудалнууд захаһаа бии. Нэгэдэхеэр, ажахымнай мэргэжэлтэд, хүтэлбэрилэгшэд фермэдэ ерэхэдээ һаалишад, мал адуулагшадай һанамжа, дурадхалнуудта, ажаглалтануудта анхаралаа хандуулдаггүй заншалтай. Хэрбээ хүн бүхэнэй хэһэн ажалаар һонирходог, хэлэһэн дурадхалдань анхардаг байбалнь, социалис мүрысөөн улам эршэмтэйгээр дэлгэрүүлэгдэжэ, һаалишан, үхэршэднай бүри эдэбхи үүсхэлтэйгээр ажаллаха бэлэй.

Зунай бэлшээриин хаһада, мүн үбэлжэлгын үедэ манай эндэ соёлой, ажаһуудалай хэрэглэмжэ хангаха комбинадай, худалдаа наймаанай, медицинын хүдэлмэрилэгшэд ерэдэггүй, тойрожо гарадаг заншалтай. Энээн тухай хэды дахин хүтэлбэрилэгшэдтөө хэлээшье һаамнай үрэ гараагүй. Илангаяа үбэлэй сагта худалдаа наймаанай хүдэлмэрилэгшэд ерэдэг һаа, хэды зохид һэм. Хилээмэ, дабһа, саахар болон бусад шухала продуктнуудые худалдажа абахын тула Закаменск хото ошохо болонобди. Иигэжэ туха сүлөөгүй үедэ үнэтэ сагнай дэмы хооһоор һалана. Хойшодоо эдэ дутагдалнуудай дахяад дабтагдангүй усадхагдаха байһандань найданабди.

Мүнөө бидэ малай үбэлжэлгэдөө түгэс бэлэдхэлтэйгээр ороод байнабди.

Би байгша ондо үнеэн бүриһөө 3100 килограмм һү һааха зорилготойб. Энэ уялгаяа заабол дүүргэхэ хүсэлэнтэйгөөр ажалланаб.

Х. ОЧИРОВА,
Захааминай районой СССР-эй 60 жэлэй ойн нэрэмжэтэ Зэдын вольфраммолибденэй комбинадай хамһабариин ажахын һаалишан.

ТАСС

ШЭНЭ ҺОНИН

...ЭН ЕХЭЭР БУУЛГАГДАБА

...хоорондын ...тэ зорюулагдаһан пресс-конференци СССР-эй Наукануудай академиин президиумдэ ноябриин 15-да болобо. ...«Венера-16» ...автомат станци... ...хаһа...р хэгдэһэн ...ой нюруугай ...ино буулгабари... ...атай дүнгүүд-

Автомат станцинууд түби дэлхэйн хойто хахад бүмбэрсэгые түсэбөөр хараалагдаһанай ёһоор буулгажа эхилээ гээд СССР-эй АН-ай вице-президент академик В. А. Котельников тэмдэглэбэ.

Үүрэй солбоной нюрууе буулгаһан шэнэ зурагууд журналистнуудта харуулагдаһан байна. Тэдэнииe тайлбарилхадаа, автомат станцинуудай туһаламжаар замбуулинай дайдые шэнжэлэлгэдэ хэгдэһэн шэнэ шатын шухала удхатай байһые СССР-эй Наукануудай академиин гэшүүн-корреспондент В. Л. Барсуков тэмдэглэбэ.

(ТАСС).

...ОГРАММАЯА ДҮҮРГЭЖЭ БАЙНА

...ЭЗАЛАН ХҮ... (ТАСС). Вла... болон Алек... ...ндров 145 үдэ... Газар шадарай ...жа байнхай ...шэнжэлгэнүү... ...аммые тэдэнэр ...

Ноябриин 18-да экипаж замбуулинай зам шадархи атмосферын параметрнүүдые хэмжэһэн, техническэ хэдэн туршалга хэһэн байгаа. «Чибис» гэжэ пневмовакуумна костюм үмдэжэ, һорилго хэбэ.

Ойрын үдэрнүүдтэ космонавтнууд Газартаа бусахые бэлдэжэ захалха. Тэдэнэр «Салют-7» станциин приборнуудые, түхеэрэлгэнүүдые хүдэлхыень болюулха, замбуулинай дайдада хэгдэһэн шэнжэлгэнүүдэй материалнуудые «Союз Т-9» гэжэ транспортна онгосо руу оруулжа, ябталан табиха зэргэтэй.

Медицинскэ хиналтын үрэ дүнгүүдэй ёһоор, Владимир Ляховай, Александр Александровай бэенүүд һайн.

«Салют-7» — «Союз Т-9» гэжэ замбуулинай эрдэм-шэнжэлгын комплекс гэмгүй һайнаар ниидэжэ ябана.

БАЯРАЙ СУГЛААН

Ракетнэ сэрэгүүдэй ба артиллериин үдэртэ зорюулагдаһан Москвагай ажалшадай ба ниислэл хотын гарнизоной сэрэгшэдэй түлөөлэгшэдэй баярай суглаан ноябриин 18-да Москвада болобо.

Хэдэ хэдэн министерствэнүүдэй, албан зургаануудай хүтэлбэрилэгшэд, сэрэгэй начальнигууд, партийна, совет болон нийтын эмхинүүдэй түлөөлэгшэд, ракетнэ сэрэгүүдэй ба артиллериин ветеранууд президиумдэ һуугаа.

Стратегическэ зорилготой ракетнэ сэрэгүүдэй ахамад командалагша — СССР-эй обороны министрэй орлогшо, артиллериин ахамад маршал В. Ф. Толубко суглаан дээрэ үгэ хэлэбэ.

Совет Зэбсэгтэ Хүсэнүүдэй бухы сэрэгшэдтэл адли, ракетчигууд болоч артиллеристнүүд Эхэ ороноо, социализмын туйлалтануудые саашадаашье һэримжэтэй хёрхоор сахин хамгаалха юм гэжэ суглаанда хабаадагшад найдуулаа.

(ТАСС).

...О ...БХИТЭЙ ...УУРШАН

...заводой СМУ-гай ...вскиин хүтэлбэрил... ...адай бригадын элек... Александр Павло... ...анайнгаа даабарине ...дүүргэдэг юм. Байг... ...н һарануудта хаб... ...ригада 150 байра... ...тивна гэрэй ба... ...ллажа байна. Бри... ...кэн метрэй хоёр ...брь һарын эхеэр ...ргэхэ түсэбтэй.

...авлович — коммунис ...к. Үдэшын сагта ...одой посёлогой үйл... ...най арадай дружи... ...ябахыень заатагүй ...

...УРИНАЙ фото

Арбан нэгэдэхи табан жэлэйнгээ гурбадахи жэлэй түсэбые амжалтатайгаар дүүргэхын түлөө социалис мүрысөөндэ оролсоһон Бэшүүрэй районой Бэлюутын совхозой һаалишад горитойхон амжалта туйлана. Эдэнэр һү үйлэдбэрилхэ жэлэйнгээ түсэбые хоёр һараар уридшалан дүүргээ юм. Жэлэй эхинһээ хойшо бүхыдөө 2452 центнер һү үйлэдбэрилжэ, даабаряа эгээ 52 центнерээр үлүүлээд байнхай.

Тиихэдэ үнгэрһэн үе соо түс ажахын һаалишад үнеэн бүриһөө дунда зэргээр 1528 килограмм һү абаһан байна. Энэнь хараалагдаһан түсэбһөөнь нилээд ехэ болоно гээшэ.

Һаалишадай дунда дэлгэрһэн социалис мүрысөөндэ үнинэй һаалишан Федора Евсеевна Федотова онсо шалгарна. Тэрэ жэлэй эхинһээ хойшо үнеэн бүриһөө дунда зэргээр 1704 килограмм һү абаа юм. Тэрэшэлэн дүршэлтэй һаалишад, Елена Семеновна Тимофеева, Валентина Евстигнеевна Гордеева болон бусад баһал амжалтатайгаар ажаллажа эрхимлэнэ.

Эдэ үдэрнүүдтэ фермын һаалишад, мал адуулагшад туйлаһанаа улам батадхажа, үбэлэй һаранууд һү ехээр һаахаар хоорочдоо мүрысэн ажаллана.

Н. ДАМБАЕВ.

СЭЛЭНГЫНХИДЭЙ ЖЭШЭЭГЭЭР

УЛАМ ҺАЙНААР АЖАЛЛАХАБДИ

Малай үбэлжэлгын тон харюусалгатай хаһа оробо гээшэ. Тэрэниие амжалтатайгаар үнгэргэлгэ, энэ үедэ мал ажалай продуктнуудые үйлэдбэрилгые дээшэлүүлгэ гол түлэб тэрээндэ хэр һайнаар бэлдэжэ ороһонһоо дулдыдадаг гэжэ бултанда мэдээжэ ааб даа. Мүнөө жэл манай Түнхэнэй совхозой мал ажахын хүдэлмэрилэгшэд партиин хараа түсэбүүдые болон ороной Эдеэ хоолой программа бэелүүлхэ зорилготойгоор нийтынгээ малай үбэлжэлгэдэ яһала түгэс бэлэдхэлтэйгээр орожо байнхай. Мүн энэ талаар Сэлэнгын районой мал ажалай хүдэлмэрилэгшэдэй республика дотороо гаргаһан үүсхэлые һайшаан дэмжэжэ, өөһэдөө дээшэлүүлэгдэһэн социалис уялгануудые абаба.

Энэ жэлдэ һү һаалиин мал ажалай хүдэлмэрилэгшэд эрхим һайнаар ажаллажа байнхай. Тэдэнэй үсэд оролдосын ашаар манай ажахы һү һааха болон гүрэндэ худалдаха жэлэйнгээ түсэбые болзорһоо аяар дүрбэн һара урид дүүргэһэн байна. Мүнөө тэдэнэр жэлэй түсэбһөө гадуур 2000 центнер һү гүрэндэ худалдаха зорилготойгоор ажаллана. Һү һаалиие дээшэлүүлхэ хэрэгтэ илангаяа, Могой-Горхоной болон Шэмхын һүнэй фермэнүүд ехэхэн хубитаяа оруулна. Гүрэндэ мяха худалдаха түсэбөө декабрь һарын эхеэр мүн лэ сүм дүүргэхэбди.

1983—1984 онуудай үбэлжэлгын үедэ нийтынгээ адууһа малай ашаг шэмые нилээд дээшэлүүлхэ гүйсэд арга боломжотойбди. Юуб гэхэдэ, мүнөө жэл урданайхиһаа холо ехэ тэжээл бэлдэжэ абанхайбди. Жэшээлхэдэ, нёдондо жэлэйхидэ орходоо, 5000 центнер үбһэн, 2500 тонно силос, 7500 тонно сенаж, 500 центнер витаминтай ногооной гурил ехээр бэлдэнхэйбди. Мүн үнгэрэгшэ жэлэйхидэ орходоо, нилээд ехэ орооһо таряан хуряагдаба. Полинууд дээрэхи һолоомоёо суглуулан зөөжэ байнабди.

Малайнгаа байрануудые эртээнһээ заһабарилжа дүүргэһэн байгаабди. Ехэнхидээ малшад өөһэдөө оролдосо гаргажа, малайнгаа байрануудые дулаалһан байна. Тиимэһээ үбэлэй шэмэрүүн хүйтэн үедэ малай, илангаяа тугал болон буруунуудай хүйтэ абажа үбдэхэ ушар тохёолдохогүй. Тугалнуудаа бухы фермэнүүдтэ дороо забһартай оёортой байрануудта байлгадаг болонхойбди. Мүнөө эдэ байрануудынь түлигдэжэ эхилээ. Тиимэһээ түрүүшын нарай тугалнууд хуурай, дулаан байрада байна.

Малай үбэлжэлгын үедэ бүхы түхэлэй тэжээл буйлуулан малда үгэхэ гээшэ эгээл шухала гэжэ булта мэдэнэбди. Манай совхоздо һү һаалиин гурбан фермэ, эбэртэ бодо залуу мал түлжүүлэн томо болгохо бааза, үхэрнүүдые шахан таргалуулха талмай бии юм. Энээнһээ гадна Үбэлзөөн-Нуга, Елоото, Ёнгорго болон Хэрэн гэжэ холын байрануудта түлжүүлэгдэн томо болгогдожо байһан буруу, хашарагууд үбэлжэжэ гарадаг. Үнгэрһэн жэлэй октябрь һарада эбэртэ бодо залуу мал түлжүүлэн томо болгохо баазадаа тэжээл буйлуулха оньһожоруулагдамал түб цех хүдэлгэжэ эхилээ һэмди. Мүнөө энэ цехнай бухы хүсэн соогоо хүдэлжэ байнхай. Түб цех баазынгаа малнуудһаа гадна Могой-Горхоной һү һаалиин фермын үнеэдые, Үбэлзөөн-Нугын гүүртын буруунуудые буйлуулагдаһан тэжээлээр хангана. Харин малаймнай бусад байрануудта булта тэжээл буйлуулха кухнинууд хүдэлнэ.

Ушар иимэһээ мал ажахымнай хүдэлмэрилэгшэд үбэлэй сагта нийтынгээ адууһа малые һайнаар харууһалһанай, саг үргэлжэ буйлуулагдаһан тэжээлээр эдеэлүүлэгдэһэнэй ашаар, үнеэдэйнгээ һү һаалиие дээшэлүүлхэ, эбэртэ бодо малайнгаа шэгнүүрые ехээр нэмэхэ гэжэ эрид шиидэнхэй. Һү һаалиимнай фермэнүүдэй хүдэлмэрилэгшэд малай үбэлжэлгын найман һарын (октябрь-май) туршада һаамхай үнеэн бүриһөөнь 1500 килограмм һү һааха уялга абаа һэн. Харин гансашье совхоз дотороо бэшэ, мүн район дотороо түрүүлжэ ябаһан Могой-Горхоной һү һаалиин фермын коллектив энэ сагай туршада үнеэн бүриһөөнь 1700 килограмм һү һааха зорилго урдаа табиһан байгаа. Түрүү һаалишад Евдокия, Дарима Убушеевануд, Любовь Голышева, Светлана Дашеева, Серафима Шармашкеева болон бусад 1800 килограммһаа доошо бэшэ һү һааха уялгануудтай бэлэй.

Мал шахан таргалуулгын талмайн малшадшье дээшэлүүлэгдэһэн үндэр ехэ уялгануудые абанхай. Жэшээлхэдэ, түрүү малшад В. С. Аюшеев болон Б. Е. Шармашкеев гэгшэд шахамалнуудайнгаа шэгнүүрые сүүдхэдэ дунда зэргээр 900 граммһаа доошо бэшээр нэмээхэбди гэжэ үгэеэ үгэбэ. Харин буруу, хашарагуудые түлжүүлэн томо болгожо байһан малшаднай сүүдхэдэ толгой бүхэниинь 700 граммаар нэмээхэ юм.

Бидэ, зооветеринарна хүдэлмэрилэгшэд, малайнгаа тоо толгой олошоруулха, малшадай үдэрэй гурим сахилга наринаар шалгаха, малай гарзада оролго хороохо талаар социалис уялгануудые абанхайбди. Үнеэд болон гунжадые ороондо оруулха ба искусственна аргаар үрэжүүлхэ ажал хүдэлмэри түсэбэй ёһоор хэгдэнэ. Ерэхэ жэлдэ 100 үнеэнһээ 90 тугал абаха уялгатайбди. Малай элдэб үбшэнүүдһээ һэргылэлгын хүдэлмэри эртээнһээ хэгдэнэ.

Малшадай дунда дэлгэрхэ социалис мүрысөөнэй дүримүүдшье баталагдан абтаба. Тэрэнэй ёһоор арбан хоног болон һара бүхэндэ түрүүлһэн мал ажалай хүдэлмэрилэгшэд урмашуулагдаха байна. Энээнһээ гадна малшадай худалдаа наймаанай, элүүр энхын болон соёлой талаар һайнаар хангагдахаар хүлеэгдэнэ. Совхозой хүтэлбэрилэгшэд болон зооветмэргэжэлтэд малшадайнгаа дунда ойлгууламжын хүдэлмэри ябуулжа эхилэнхэй.

Эдэ бүгэдэ дээрэһээ абаад харахада, мал ажалай продуктнуудые үйлэдбэрилхэ болон гүрэндэ худалдаха талаар ерэхэ жэлэй түсэбүүдые мүн лэ амжалтатайгаар дүүргэгдэхэ байха.

А. КОМИССАРОВ,
Түнхэнэй совхозой ахамад зоотехник.

ЭДЭЭ ХООЛОЙ ПРОГРАММА—БҮГЭДЭ АРАДАЙ ХЭРЭГ

ХЭХЭ АЖАЛ, ЗОРИЛГОНУУД ТОДОРХОЙЛОГДОО

Энэ жэлдэ манай районой таряашадай хүсэл оролдолгоор, габшагай ажалай ашаар сабшалан, таряалан дээрэ үндэр баян ургаса ургуулагдажа хуряагдаа. Ниитынгээ малда 110 мянган тонно силос болон сенаж, 30 мянган тонно үбһэ, 9 мянган тонно витаминтай ногооной гурил бэлэдхээбди. Гадна 5 мянга гаран түмһэтэ ургамалнуудай, 2 мянган тонно хартаабхын ургаса малай тэжээл болохоор суглуулагдаа.

Таряа хуряалгын эхилхын урдахана районой таряашад өөһэдынгөө арга боломжонуудые хаража үзөөд, хүдөө ажахын продукци үйлэдбэрилхэ, гүрэндөө тушааха талаар дээшэлүүлэгдэһэн социалис уялгануудые абажа, ургаса хуряалгын бүхы хүдэлмэрие саг соонь, һайн шанартайгаар үнгэргэхэ, абаһан ургасаяа гээлтэ хоролтодо оруулхагүй, үрэһэ хүрэнгээ сэбэрлэн хааха гэһэн үүсхэл гаргажа, республикын бүхы таряашадта хандаа бэлэй. Абаһан уялга соомнай, 85 мянган тонноһоо доошо бэшэ ороохо таряа суглуулжа, гүрэндэ 26 мянган тонныень худалдаха гэхэ гү, али жэл хахадай түсэб дүүргэхэ, бэлэдхэлэй пунктнуудта 8 мянган тонно эрхим сортын таряа тушааха, бүхы ажахынууд ерэхэ жэлдэ гүйсэд хүрэхэ үрэһэ хүрэнгэ хааха, гүрэндэ 7 мянган тонно хартаабха, 2 мянган тонно овощ тушааха гэжэ хэлэгдэһэн юм.

Хараалагдаһан зорилгонуудай амжалтатайгаар бэелүүлэгдэхэ хэрэг ажахы, бригада, хуряалгада хабаадаһан хүн бүхэнэй журамтайгаар, бүтээсэ ехэтэйгээр ажаллаһанһаа дулдыдаха байһаниинь эли байгаа. Тиимэһээ нэн түрүүн таряашадай дунда эмхидхэлэй болон ниитэ-политическэ хүдэлмэри нарижуулагдаа. Районой 34 тракторно-таряан ажалай бригада ба звенодо партийна, партийно-комсомолой бүлэгүүд байгуулагдаа, эгээл бэрхэ, дүй дүршэлөөр баян агитаторнууд болон политинформаторнууд полевой станда ябуулагдаһан юм. Тэндэ таряа хуряалгада хабаадагша бүхэнэй һайнаар хүдэлхэ, амарха арга боломжонууд гүйсэд хангагдаа. Таряа хуряалгын үедэ социалис мүрысөөн үргэн дэлисэтэйгээр эмхидхэгдээ. Полевой станда мүрысөөнэй дүнгүүд үдэр бүри согсологдожо, түрүүшүүлэй хүндэдэ Алдар Солын туг үргэгдэжэ, дайшалхы, сахилгаан хуудаһанууд гаргагдажа байгаа. Манай таряашадай дунда дэлгэрһэн социалис мүрысөөн районоймнай «Ленинэй зам» газетын хуудаһанууд дээрэ үргэнөөр харуулагдаһан. Хуряалгын үедэ таряашадай шэн габьяата ажалые харуулһан тусхай 15 хуудаһан барлагдаһан байна. Гадна газетын номер бүхэндэ түрүүлжэ ябаһан комбайнерай хүндэлэлдэ Алдар солын туг үргэгдэһыень, тэдэнэй нэрэ дээрэ КПСС-эй райкомой, арадай депутадуудай районно Соведэй гүйсэдхэхэ Комитедэй болон хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэдэй профсоюзуудай райкомой амаршалгын бэшэг эльгээһэнине ходо соносхожо, дуулгажа байгаа.

Районой колхоз, совхозуудай тракторно-таряан ажалай бригадануудай, комбайнернуудай хоорондо дэлгэрһэн социалис мүрысөөнэй дүнгүүд КПСС-эй райком, райгүйсэдком, хүдөө ажахын профсоюзуудай райкомдо арбан хоног бүридэ харагдажа, түрүүшүүлдэ дамжуулгын улаан туг барюулагдадаг һэн.

Тиин манай районой таряашад ургасаяа саг болзортонь хуряажа, хамта дээрээ 1 миллион 10 мянган центнер ороохо таряа суглуулаа. Гектар бүриһөө 17,5 центнер ургаса абтаа, шэнинсын ургаса дунда зэргээр 20 центнертэ хүрөө.

Гүрэндэ энэ жэлдэ 300 мянган центнер таряан тушаагдаа, түсэбнай 170 мянган центнер байһан юм. Тэрэ тоодо 50 мянган центнер эрхим сортын таряан бэлэдхэлэй пунктнуудта тушаагдаа. Районой хартаабхашад 9,3 мянган тонно хартаабха гүрэндэ худалдажа, түсэбөө 158 процентээр дүүргэбэ. Мүн манай овощ ургуулагшад һайнаар хүдэлжэ, түсэбтэ даабариин дүүргэлтые 112 процентдэ хүргөө. Колхоз, совхозууднай 1984 оной тарилгада гүйсэд хүрэхэ үрэһэ хүрэнгэ хааба. Ниитын малдашье таряа талханай зүйл элбэг хүрэхөөр үгэхэ арга боломжотойбди.

Энэ жэлдэ үндэр баян ургаса «Родина» колхозойхид ургуулжа шадаа. Эндэ гектар бүриһөө 29 центнер таряан абтаа юм. Тиихэдэ Ахмат Махмудович Бикмулинай тракторно-таряан ажалай бригадынхид гектар бүриһөө дунда зэргээр 31,8 центнер ургаса хуряагаа, шэнинсын полинууд гектарай 35 центнер таряа үгэһэн байна. Г. И. Полянскиин хүтэлбэрилдэг бригадынхид гектар бүриһөө 25,7 центнер ороохо таряа суглуулаа.

«Коммунизм», «Искра», Заганай колхозууд мүн лэ үндэр баян ургаса хуряажа, район соогоо суурхаа.

Мүнөө жэлэй таряа хуряалгын халуун хаһада «унаһан малгайгаа абаха сүлөөгүй» ажаллажа, дэлгэрһэн социалис мүрысөөнэй түрүү зэргэдэ олон комбайнернууд гаралсаа. «Родина» колхозой комбайнер Анвар Насартынович Хайрулин 14 мянган центнер ороохо таряа сохиһон, 310 гектарта таряа баал болгон сабшаһан байха юм. Нүхэрһөө гээгдэнгүйгөөр Николай Федорович Чулков ажаллаа. Тэрэ 10124 центнер ороохо суглуулһан, 270 гектарта таряа баал болгон сабшаһан байна. Мүн ажалай үндэр бүтээсэ «Коммунизм» колхозой комбайнер Борис Иванович Киреев, «Искра» колхозой Николай Леонидович Червяков, Заганай колхозой Юрий Иванович Власюк гэгшэд туйлаа.

Комбайнуудые минуташье зогсоохогүйн түлөө автомашинын жолоошод оролдосо ехэтэйгээр хүдэлөө. «Искра» колхозой жолоошон Павел Лазаревич Петров, «Родина» колхозой Михаил Федотович Кравцов, «Коммунизм» колхозой Николай Агафонович Олейников энэ үедэ 17—19 мянган центнер ороохо таряа ажахынгаа тоогууд дээрэ оруулаа.

Районоймнай хартаабхашадай звенонууд яһала һайн үрэ дүнгүүдые туйлаа. «Коммунизм» колхозой Василий Тарасович Филипповэй хүтэлбэрилдэг хартаабхашадай звеногойхид 350 гектарайга бүриһөө 100 центнер хартаабха суглуулаа. «Искра» колхозой Михаил Григорьевич Васильевай хүтэлбэрилдэг звено 175 гектар талмай дээрэ гектар бүриһөө 140 центнер ургаса абаа. Заганай колхозой овощ ургуулагшад гектар бүриһөө 346 центнер овощ хуряажа, гүрэндэ овощ худалдаха 2,5 жэлэй түсэб дүүргэһэн байна. «Эрдэм» совхозой овощ ургуулагша ажалай ветеран Кондрат Михайлович Варфоломеев гектар бүхэнһөө 268 центнер овощ суглуулжа, жэл хахадай даабари бэелүүлээ.

Таряа хуряалгын, малай тэжээл бэлэдхэлгын үедэ республикымнай ниислэл хото Улаан-Үдын ажалша коллективүүдэй түлөөлэгшэд, студентнэр ехэ туһа хүргэһэн байна. Таряа зөөхэ 100 — 120 автомашина городһоо ерэдэг һэн.

Таряа хуряалгада жолоошодойнь хүсэл орлдосотойгоор, үндэр бүтээсэтэйгээр хүдэлһэнэйнь түлөө Буряадай транспортна управлениин № 1268 автоколонын, «Госкомсельхозтехникын» хоёрдохи транспортна предприятиин коллективүүдтэ үнэн зүрхэнһөө баяр баясхалан хүргэнэбди.

Таряашадаймнай эдэ бүгэдэ амжалта хадаа газар таряалан элдүүрилгын, малай тэжээл бэлэдхэлгые гуримшуулһанай, ажалай болон үйлэдбэриин эмхидхэл, журам һайжаруулһанай, бригадна подряд үргэнөөр нэбтэрүүлһэнэй, партийна организацинуудай, нютагай Соведүүдэй, профсоюзай, комсомолой организацинуудай хүн зониие энэ ехэ шухала хэрэгтэ үргэнөөр хабаадуулжа шадаһанһаа сэхэ үндэһэтэй.

Эдэ үдэрнүүдтэ таряашаднай полинууд дээрэһээ һолоомоёо суглуулжа дүүргэхэ дүтэлөө.

1984 оной тарилгада бэлэдхэл эхилөө. Ажахынуудай болон «Госкомсельхозтехникэ» нэгэдэлэй мастерскойнууд соо трактор, комбайнууд эршэмтэйгээр заһаабарилагдана. Пута сабшалан, полинууд дээрэ наг шэбхэ гаргагдана.

Мүнөө үедэ партийна, совет болон ажахын органуудай анхарал ерэхэ жэлэй ургасын бата бэхи һуури бэлэдхэхэ хэрэгтэ хандуулагданхай. Гадна 1983—1984 онуудай малай үбэлжэлгые амжалтатайгаар үнгэргэхын, малай ашаг шэмыень дээшэлүүлхэ асуудал шухала болонхой гэшэ. Манай районой малшад сэлэнгынхидэй уряае үргэнөөр дэмжэнэ. Һаалишаднай үбэлжэлгын үедэ үнеэн бүриһөө 1000 килограммһаа доошо бэшэ һү һаахаар зорижонхой.

Ленинэй нэрэмжэтэ, «Искра», «Родина», «Знамя Ленина», «Путь Ленина», «Коммунизм» колхозууд һү гүрэндэ худалдалгаар 1983 оной түсэбтэ даабаринуудые дүүргэнхэй. Манай район хамта дээрээ түсэбһөө гадуур 16 мянган центнерһээ доошо бэшэ һү гүрэндэ тушааха арга боломжотой. Тиигэжэ гүрэндэ һү, мяха, ноохо тушааха түсэбөө улуулэн дүүргэхэбди.

Гэбэшье ажахы бүхэндэ болоожо үнгэрһэн тоосоото һунгалтын партийна суглаанууд дээрэ таряан, мал ажал хүгжөөлгэдэ бии байгаа дутуу дунданууд тухай сэхэ хэлэгдээ һэн. Коммунистнүүдэй шүүмжэлэлһээ зүб тобшолол хэжэ, заагдаһан дутуу дунданuудые усадхахын тула бүхы хүсэ шадалаа элсүүлэн хүдэлхэбди.

В. КАРПОВ,
КПСС-эй Мухар-Шэбэрэй райкомой нэгэдэхи секретарь.

ЭДЭБХИТЭЙШҮҮЛ

Улаан-Үдын нарин сэмбын комбинадай ноохо илгалгын цехтэ ажаллагшад предприятиин цехүүдэй дунда дэлгэрһэн социалис мүрысөөндэ саг үргэлжэ шангай һууринуудые эзэлдэг. Тэдэнэр табан жэлэй гол жэлдэшье эршэ түгэс ажалаараа бусадта жэшээ харуулан, хүдэлжэ байнхай. Жэшээлхэдэ, энэ цехэй хүдэлмэришэд мэргэжэлтэд үшөө 1983 оной эхиндэ «Ажалай журам огтошье эбдэхэгүйгөөр» гэһэн уриатай мүрысөөндэ эхи табяад, ажалай үдэр бүхэниие бодото хэрэгүүдээрээ батална. Эндэ ажаллагшадай амжалтатай һайнаар хүдэлжэ байһаниинь гайхалгүй. Юуб гэхэдэ, ноохо илгагшадай болон инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэдэйнь дунда партиин гэшүүд олон юм. Эдэнэр лэ габшагайгаар хүдэлжэ, нүхэдөө үндэр бүтээсэтэй ажалда зоригжуулна. Цехэй хүдэлмэришэд хоёр халаанда хубааржа ажалладаг. Тиимэһээл эндэ мүн лэ партийна хоёр бүлэг бии. Эдэ бүлэгүүд коллективүүдэй гэшүүдэй түсэбтэ даабаринуудаа дүүргэхэ ябадалда улам бүри хүсэтэй нүлөө үзүүлжэ, ехэ хүдэлмэри бэелүүлжэ байдаг. Тэдэнэй хүтэлбэрилэгшэдтэй уулзахадаа, иимэ хүдэлмэриинь хараадаа абан, хөөрэлдэһэн байнабди.

Нэгэдэхи халаанда эмхидхэгдэһэн бүлэгые Г. А. Морозова ударидадаг юм.

Партийна бүлэгэйнгөө гэшүүдэй дүүргэдэг ниитын даабаринууд тухай хөөрэжэ үгыт гэһэн асуудалтайгаар Галина Андреевнада хандаа һэмди. Тиихэдэмнай тэрэ иигэжэ хөөрэбэ:

«20 коммунист, партиин гэшүүндэ 1 кандидат бүлэгтэмнай ородог. Тэдэнэр бултадаа саг үргэлжын даабаритай. Эхэнхидынь үйлэдбэриин асуудалнуудые шиидхэдэг комиссинуудай гэшүүд. Жэшээнь, манда хүдэлмэриин шанар шалгаха, үйлэдбэрие болбосон түхэлтэй болгохо, хүдэлмэриин сагай хэр ашаа үрэтэйгөөр хэрэглэгдэдэг байһые хинаха, үйлэдбэри дээрэ аюулгүй байдалые шалгаха талаар болон бусад комиссинууд бии. Варвара Андреевна Суздальцева тэдэнэй нэгые хүтэлбэрилдэг. Эдэбхитэй коммунист энэ нүхэрнай хүдэлмэриин газарай хэр сэбэр байһые шалгажа, ажаглалта хэдэг, онондо дуулгадаг байна. Тиихэдэ комсомол - залуушуулай бригадые хүтэлбэрилэгшэ коммунист З. П. Аносова цехэй һурган хүмүүжүүлэгшэдэй соведэй түрүүлэгшын орлогшо юм. Энэ нүхэрнай залуушуулые ажалдань дүршүүлхэ, басагадые ёһотойгоор хүмүүжүүлхэ хэрэгтэ горитой хубитаяа оруулдаг гэшэ. Партиин хэдэн гэшүүд арадай хиналтын бүлэгэй хүдэлмэридэ эдэбхитэйгээр хабаадалсадаг. Тобшолон хэлэхэдээ, габшагайгаар хүдэлдэг, ниитын хэрэгэй түлөө үнэн зүрхэнһөө оролдон ябадаг коммунист нүхэдэйнгөө дунда алинишье талаараа жэшээ болоно бшуу.

Хоёрдохи халаанай партийна бүлэгые хүтэлбэрилэгшэ Н. В. Седунова зэргэнүүдые бэхижүүлхэ талаар бэелүүлжэ байһан хэмжээ ябуулганууд тухайгаа тоогтоо. 1983 оной туршада түс бүлэг үйлэдбэриин гурбан түрүүшүүлые партиин гэшүүндэ кандидадаар абаа. Тэдэнэй хоёртонь комсомолой организациин зүгһөө зуршалга үгтэһэн байна. Һүүлэй үедэ партийна энэ бүлэгтэ түрүү залуушуулые партида абаха асуудалда горитой анхарал хандуулагдана. Надежда Васильевнагай ударидаһан бүлэгэй бүхы гэшүүд коммунис ажалай ударнигууд юм. Тиигэжэл тэдэнэр коммунист нэрэеэ дээрэ үргэн ябажа, цехэйнгээ хамтын ажалай үрэ дүндэ горитой хубитаяа оруулна гээд онсолонтой.

Д-Р. ДАМБАЕВ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Г. А. Морозова (зүүн таладань) Н. В. Седунова хоёр.

А. ШОЙЖОЛОВОЙ фото.

ХАНИ ХАЛУУН УУЛЗАЛГА

КПСС-эй Зэдын райком партиин ветерануудтай һаяхан уулзалга үнгэргөө һэн. Эндэ районой бүхы ажахынуудһаа партиин болон ажалай 40 ветеран сугларһан байна. Энэ уулзалгые КПСС-эй райкомой нэгэдэхи секретарь С. Б. Жаргалов нээхэдээ, сугларагшадые хани халуунаар амаршалаа.

— Хүндэтэ нүхэд, таанадай ажабайдалай намтар Эхэ оронойнгоо түүхэтэй нягта холбоотой. Бултадаа эндэ һуугшад нютагтаа Совет засаг тогтоолсоһон, гүрэн түрэеэ сагаантан, интервентнүүдһээ аршалалсаһан, олонхидтнай Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агуу ехэ дайнда хабаадалсаһан, социализм болон коммунизм байгуулгын түрүү зэргэдэ дабшалсаһан байнат, мүнөөшье энэ нангин хэрэгээ үргэлжэлүүлһээр зандаат. Энэ мүнөө таанадые урижа, һанал бодолтойтнай хубаалдаха, бүхы наһаараа олоһон ажалайтнай баян дүй дүршэлтэй танилсаха гэжэ шиидээбди.

Мэнэ һаяхан КПСС-эй обкомдо болоһон партиин ба ажалай ветерануудай уулзалгада районһоомнай Мария Баянгуевна Пахаева Даниил Иванович Григорьев хоёр хабаадалсаа һэн. Максим Алексеевич Ербанов 1927 оной май һарада партиин зэргэдэ абтаһан, Ленинэй нэрэмжэтэ колхозһоо Виктор Афанасьевич Аксенов, Петропавловка һууринһаа Мария Баянгуевна Пахаева, Борьёогой совхозһоо Дондок Тогоочеевич Тогочеев гэгшэд «КПСС-эй зэргэдэ 50 жэлдэ» гэһэн партиин ветеранай тэмдэгээр шагнагданхай. Район дотор партиин 86 гэшүүд 40 жэлэй стажтай.

Нютаг нугадаа совет засаг байгуулалсаһан, Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайнай хатуу шэрүүн жэлнүүдтэ ами наһаяа хайрлангүй тэмсэһэн ветеранууд олон. Эдэнэй дундаһаа Доржи Банзаровай нэрэмжэтэ колхозой ажалай ветеран Елизавета Константиновна Гармаева 1938 онһоо арбан жэлэй туршада Буряад-Монголой АССР-эй Верховно Соведэй депутадаар һунгагдаһан байна. Самбу Доржиевич Доржиев 1930 ондо район дотороо тон түрүүшын «Интернационал» коммуна байгуулалсаһан хүн юм.

Ветеранууд П. А. Гончаров, С. В. Котов, Ц. Ч. Жимбеев, П. Г. Игумнов, А. И. Плюснин, Ц. Б. Будаев, А. А. Якимов, Б-Ц. Ц. Ванданов, И. М. Федотов, Н. Ц. Доржиев, В. П. Каленов болон бусад СССР-эй орден, медальнуудаар шагнагданхай.

Саг түргөөр ошожол байна. Мүнөө шэнэ газарые ашаглалсаһан хүнүүд ажалай ветерануудай тоодо оронхой. Эдэ хэд бэ гэбэл, С. Д. Доржиев, Н. Ц. Доржиев, В. П. Каленов, М. П. Кавелин болон бусадые нэрлэжэ болоно.

Эгээ түрүүлэн районой арадай судьягаар олон жэлдэ хүдэлһэн, партиин ветеран М. Б. Пахаева үгэ абаба.

— Маанадые, партиин болон ажалай ветерануудые иимэ уулзалгада уриһандань ехэ баяртайбди. Бидэнэр шэнги иимэ ветеранууд район дотор үсөөн бэшэ. Тиимэһээ хүн зондо шадаха соогоо туһалха, илангаяа залуу үетэниие хүмүүжүүлхэ хэрэгтэ анхаралаа хандуулха уялгатайбди,—гээд тэрэ үгэеэ түгэсхөө.

Удаань 1929 онһоо коммунист, район дотороо колхоз, совхозуудые байгуулалсаһан В. А. Аксенов үгэ абаба. 1920 онһоо хойшо түрэл Гэгээтэ нютагтаа түрүүшын коммуна тогтоолсоһоноо тодорхойгоор хөөрэжэ үгөө. Тэрэ олохон жэлэй хугасаа соо сомоной Соведүүдэй түрүүлэгшээр, колхозой түрүүлэгшээр ажаллаһанаа дурдаа. Мүнөө сагта хүдөө ажахы танигдашагүйгөөр хубилаа, хүсэтэ оньһон техникээр гүйсэд зэбсэгжүүлэгдэнхэй, бүхы һалбаринуудынь промышленна үндэһэ һуури дээрэ табигданхай гэжэ үгэ хэлэгшэ тэмдэглээ.

— Бидэ, партиин ветеранууд, социалис журамые бэхижүүлхэ талаар парти, правительствын абаһан шиидхэбэринүүдые халуунаар дэмжэнэбди. Имагтал үнэн сэхэ, журамтай ажалаараа урдаа табиһан зорилгоёо бэелүүлнэ ха юмбибди,— гэжэ XX партсъездын нэрэмжэтэ колхозой түрүүлэгшээр хүдэлһэн, мүнөө уһалууриин системэнүүдэй управлениде ажаллажа ябаһан М. П. Кавелин үгээ эхилнэ.

— Эгээл манай үеын хүнүүд нютаг нугадаа совет засаг байгуулалсаад, һандарал һүйдхэлһөө ороноо гаргажа хүгжөөхэ, социализмын бата найдамтай үндэһэ һуури дээрэ гаргаха гэһэн түүхэтэ уг зорилгые нэрэтэй солотойгоор бэелүүлһэн байна. Мүнөөшье эдэнэр парти болон арадайнгаа урда үнэн зүрхэнһөө алба хэһэн зандаа.

Уулзалгада хабаадалсаһан партиин ветеран Д. И. Григорьевто үгэ үгтэнэ. Тэрэ 40 жэлэй туршада партиин зэргэдэ үнэн сэхээр алба хэнэб гэжэ тэмдэглээ. 1943 оной декабрь һарада Киев хотые сүлөөлэлсэжэ ябахадаа коммунистын улаан билет абаһан байгаа. Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агуу ехэ дайнай дүүрэхэдэ, тэрэ Зэдэ нютаг ерэжэ, колхоз, совхозуудай эмхи зургаануудай партийна организациин секретаряар мүнөө болотор хүдэлжэ ябана. Энэ ажалда хүдэлхэдөө нүхэр Григорьев хэды олон залуушуулые партиин зэргэдэ зууршалаа гээшэб?! Эдэнэр мүнөө бултадаа түрүү хүнүүдэй тоодо оронхой гэжэ тэрэ хэлээ.

Алцагай сельскэ Соведэй түрүүлэгшэ Д. Ж. Дагбаев үгэ хэлэхэдээ өөрынгөө ажал хүдэлмэри дээрэ тодорхойгоор тогтоо. «Би дүшэн жэлэй туршада коммунистын нэрые дээрэ үргэн ябанаб. Манай парти болон правительство бидэнэртэ, хүдөө ажахыда хүдэлэгшэдтэ анхарал ехээр хандуулна. Тиимэһээ бидэнэр эдээндэ харюу болгон, бүри һайнаар ажаллахые оролдохобди гэбэ.

1927 онһоо КПСС-эй гэшүүн М. А. Ербанов уулзалгада хабаадалсахадаа, түрэл Коммунис партиингаа анхарал оролдолгые харюулхын тула оролдохо, залуу үетэниие хүмүүжүүлхэ хэрэгтэ хубитаяа оруулха байһанаа мэдүүлһэн байна.

КПСС-эй Зэдын райкомой нэгэдэхи секретарь С. Б. Жаргалов түгэсхэлэй үгэ хэлэхэдээ, совет залуу үетэниие зүбөөр хүмүүжүүлгэдэ бүхы хүсэ шадалаа, дүй дүршэлөө, эрдэм мэдэсээ зорюулха байха гэжэ партиин ветерануудые уряалаа.

Энэ уулзалгада партиин райкомой бюрогой гэшүүд, колхоз, совхозуудай партийна организацинуудай секретарьнар хабаадаһан байна.

Д. ДОНДОКОВ.

ТҮРҮҮ ҺУУРИ

Хиагтын районой хэлхээ холбооной эмхи зургаануудай коллективүүдэй хоорондо дэлгэрһэн социалис мүрысөөнэй дүн гаргагдаба. Районой хэлхээ холбооной узелай Татьяна Доржиевна Адуевагай хүтэлбэрилдэг телеграфистнуудай бригада мүрысөөндэ илажа, нэгэдэхи һуури эзэлбэ. Ажалай ветеранууд Ф. Т. Гармаева, Л. И. Мазурина хоёр шалгараа.

Коммунист Александр Егорович Зеварзинай даажа байһан линейно-техническэ хоёрдохи участогай коллектив хоёрдохи һуурида гараба. Тэндэ В. П. Потехин, В. В. Шанигин гэгшэд үндэр бүтээсэтэйгээр хүдэлнэ.

Социалис мүрысөөндэ илажа гараһан коллективүүд байгша оной нгоо түсэб болзорһоонь урид дүүргэхэ зорилго урдаа табяа.

А. МАТЮХИН.

МОЛДАВИИН ССР. СССР-эй 50 жэлэй ойн нэрэмжэтэ Кишиневой тоолон тоборхойлолгын машинануудай заводто нютагай Соведүүдэй депутадууд ехэ ажал ябуулдаг юм. Коллективэйнгээ хуби заланда тэдэнэр бүхы ажалайнгаа, ниитынгээ ажал ябуулгые зорюулдаг. Тэдэнэр үйлэдбэриин эгээл шухала участогуудта ажалладаг юм. Тиихэдээ бусадтаа ажалай үндэр жэшээ харуулна.

Депутадай түлөөлэлгэ гансал үйлэдбэридэ бэшэ, мүн коллективэй гэшүүдые хүмүүжүүлгэ, һурган хүмүүжүүлгэ, ажаһуудалай, амаралтын асуудалнуудта хабаадуулагдана.

Заводой бригада болон участогуудай коллективүүд ажалдаа коммунис ёһоор хандаха социалис мүрысөөндэ Н. Г. Нединэй хүтэлбэрилдэг бригадын коллектив түрүүлнэ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Н. Г. Нединэй (дундань) бригада.

ТАСС-ай фотохронико.

КОММУНИСТ ТУХАЙ хөөрөөн

ЖОЛООШОД… БРИГАД…

ГУРБАН үдэрэй туршада таһалгаряагүй адхарһан бороогой нэгэ бага замхаһанай һүүлээр Хурбын голые үгсэһэн шабар шабхатай болошоһон харгыда ашаатай машиные жолоодожо ябаһан шофер Иван Скворцовтой уулзаа һэмди.

— Хура бороо орожо байна гэжэ һаатангүй энеэхэн «жолоотоо» эрьюулээд лэ ябагдана даа. Харгымнай һалаа, муудаа. Иншэ ороохо таряа зөөлсэхэеэ ерэнхэйбди. Зүгөөр энэ һуужа ороһон бороохоо болоожо, хүдэлмэримнай хэды үдэрөөр һаатажа байна, — гээд, хироэгэр хара һахалаа эльбээн, авто-хүлгөө урагшань жолоодобо.

Иван Скворцов хадаа Үдын автотранспортна предприятиин жолоошодой бригадир юм. Тэрээнтэй хамта Сергей Мартынов, Федор Арсфьев, Александр Машанов гэгшэд хүдэлнэ. Эдэнэрэй даажа абаһан техникэдэ нарин нягтаар хандадаг, хэжэ байһан хүдэлмэреэ һайн шанартайгаар бүтээдэг, эбтэй эетэйгээр хүдэлдэг, дүрбэл ехэтэй дүрбэн гэшэ— гэжэ Госкомсельхозтехникын районой нэгэдэлэй начальник Юрий Васильевич Белоусов хэлээ һэн. Тэрэ хэлээшэнь яһала зүбтэй. Эдэ дүрбэн нэгэ тосхондо түрэһэн, бэе бэеэ балшар багаһаа мэдэхэ, бэе бэедээ дадашаһан шоферһууд юм.

Хамагай түрүүндэ бригадир Скворцовто үгэ үгэе.

—1949 ондо Үдинск һууринда түрөө хүм. Абамни дайнай инвалид байһан. Тэрэ Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агуу ехэ дайнда хабаадажа, хүндөөр шархатаһан байгаа. Нютагаа бусажа ерээд, малшанаар хүдэлөө. Үнинэй механизатор хүн байһаншье һаа, тэрэ мэргэжэлээрээ ажаллаха шадалгүй байшоо. Зүгөөр, намдаа оньһон техникэ тухай ехэл һонирхоёор, сэдьхэл зүрхэндөө хадуун абамаар хөөрэгшэ бэлэй. Үшөө үхибүүн ябахадамни дайнай шархын хоронһоо болоожо, эсэгэмни сагһаа урид наһа бараа...

Эхэмни Аграфена Ивановна гэжэ алдартай бэлэй. Үдын МТС-эй трактористаар олон жэлэй туршада хүдэлөө. Дайнай эхилхын урда тээ трактористнуудай курса дүүргэһэн байгаа. Керосинаар, автолоор нэбтэршэһэн хубсаһатай эхынгээ хажууда зэргэлэн һуугаад ябахадаа, заримдаа талаанай болоо хадань руль барлаад, трактор жолоодоод туршахада ямар һонин байгша һэм. Хэзээдэшье мартагшагүйб даа. Тэрэ гэһээр олон лэ жэлнүүд бусалтагүйгөөр һубарилдан үнгэрөөл даа. Гэбэшье үнгэрэн ошоһон эдэ жэлнүүд хүнэй нэгэ наһанай хуби заяанда онсо тамга дараһан байха юм. Юһэдэхи класс дүүргээд, 17 наһатай хүбүүн Улаан-Үдэ город ерэжэ, шоферуудай курсада һурахаар оробоб. Тэрэнээ дүүргэжэ шадаашьеб. Удаань түрэл совхоздоо шофероор хүдэлгэдэбэ. Тиихэ зуураа хүдэлмэрилжэ байгаад, дунда һургуули дүүргээ һэм. Удаань сэрэгэй уялгата албанда ябагдаа.

Сэрэгэй албанһаа бусажа ерэһээр 13-дахи жэлээ Иван Николаевич дээрэ дурдагдаһан предприятида хүдэлнэ. Ажалша бэрхэ, шангa журамтай, оньһон техникэ түгэс шудалһан, нүхэдтөө хүндэтэй залуу шофер 1972 оной декабрь һарада жолоошодой бригадир болоһон намтартай.

—Манай бригадир сэбэр сагаан сэдьхэлтэй, шадаалһаа, нүхэдтөө туһа хүргэхэ, илангаяа залуушуулые мэдэхэ, шадаха юумэндээ һургаха гэжэ оролдодог хүн. Иванһаа би наһаараа холо ахаб. Хажуу талаһаань хүниие хаража ябахадаа, тэрэнэй һайн, муусь тухайлхада бэлэн гэлсэгшэ. Иваниие бэрхэ шофер гэхэһээ гадуур, эгээл һайн нүхэр, ёһотойл бригадир гэхэ байнаб, — гэжэ Сергей Мартынов тэрэниие магтана.

Сергей Мартынов Иван Скворцов хоёр эрхим коммунистнууд. Партиин гэшүүн нэрээ дээрэ үргэн хүдэлмэрилхэ зуураа, оролдосотой аад, габшагай ажалаараа залуушуулда жэшээ харуулна, тэдэниие һурган хүмүүжүүлхэ хэрэгтэ анхаралаа ехээр хандуулна.

—Наһажаал болоһон зарим шофернууд һурган хүмүүжүүлэгшын үндэр үүргые буруугаар ойлгодог хэбэртэй агша. Өөрынгөө урдахиие хараад ябана ха юм даа. Энэ мүнөө үе сагай байдалда зохихогүй ябадал. Залуушуулай ажалай журам тухай, ниитын гурим сахилга тухай бидэ ходо анхаралаа хандуулжа ябаха уялгатайбди. Тэдэниие сэбэр сэхэ сэдьхэлтэйгээр, совет хүнэй шэ... гаар хүмүүжүү... гэжэ һанагшаб, ... Николаевич һа... жэ ябаһан бод... нэ.

И. Н. Скворц... организацинга... баринуудые ... гэн ябадаг. Ком... шоферуудые ... хэ хэрэгтэ ... таяа ехээр оруул... на организаци... бэхижүүлхэ асуу... лэ анхаралаа ... на.

И. Н. Скворц... бригадын гэшүү... гурбан жэлэй тур... Хасууртайн, Хур... зуудай таряала... шэбхэ гаргалса... тарилгын таря... үедэ габшагайга... эдэ ажахынууд... рилэгшэдэй маг... тэдэг байха ю...

Энэ намарай ... ряалгын үедэ ... хоздо хүдэлжэ ... коллектив үдэр... даабарие 180-... центһээ бага ба... гэһэн байгаа. ... ята ажалай ... ажалай «алдар ... туг нэгэнтэ ... дэһэн, «сахил... даһан дээрэ ... районой радио... лагдаһан байһа.

Таряа хуряал... дэлжэ ябаһан ... дунда дэлгэрһ... мүрысөөнэй дүн... ноод лэ согсоло... Н. Н. Скворцов... коллектив ходо... ри зээлһэн лэ ба...

Үнгэрһэн ... 1983 оной ... дэлмэрии дүнгэ... Скворцов, мүн ... хэд ашаа зөөл... даабарие 120-... цент дүүргэдэг, ... резинэ бага ба... даг магтаалтай.

Мүнөө партии... коммунис ажал... Иван Николаеви... вой хүтэлбэрилд... гэшүүд арбан ... сэбтэ табан ... татайгаар дүүргэ... эсэшэ сусашагү... лана.

Г. БА...

Хоринн район...

Совет орон дотор

ПРОЕКТНЭ ХҮСЭНДӨӨ ХҮРГЭГДЭБЭ

ЖЕЛЕЗНОГОРСК (Курска область). Михайловскын ашагта малтамал шанаржуулгын комбинадай шанаржуулгын фабрикын шэнэ технологическа лини проектээр хараалагдаһан хүсэндөө болзорһоо урид хүргэгдэбэ. Эндэ жэл бүри 800 мянган тонно түмэрэй рудагай концентрат үйлэдбэрилдэг байха юм.

Шэнэ технологическа лини олон ондоо тусхай машинанууд болон оньһон түхеэрэлгэнүүдһээ бүридэнэ. Эндэ түмэрэй руда жэжэдхэгдэжэ, үйрүүлэгдээд, удаань магнитна аргаар шанаржуулагдажа, үнэтэ түүхэй эд—түмэр ехэтэй концентрат болгогдоно.

Предприятиин коллектив шэнэ технологическа линиие проектээр хараалагдаһан хүсэндэнь хүргэхэдөө, жэлэй дүүрэтэр даабариһаа гадуур 150 мянган тонно түмэрэй рудагай концентрат үйлэдбэрилхые хараалаанхай.

ТҮРҮҮШЫНГЭЭ ЗАМДА ГАРАБА

РИГЭ. Эндэхи вагон бүтээлгын заводой тамгатай 20 мянгадахи электровагон түрүүшынгээ замда гараба. Предприяти түрүүшын электричкые 1947 ондо бүтээһэн юм. Харин мүнөө бүтээн гаргадаг вагонуудынь һураггүй зохид, хүнгэн болонхой. Тэдэнэрһээ бүридхэгдэһэн составууд электрын элшэ хүсэ һураггүй багаар гаргашална.

Тус завод электропоезднуудые бүтээдэг ороной ори ганса предприяти болоно. Эндэ бүтээгдэһэн составуудые Болгариин, Югославиин түмэр замшад хэрэглэдэг. Поезднуудые бүтээгшэд продукцияа нарижуулан һайжаруулна. Элшэ хүсэ 20 процент багые хэрэглэдэг, электроникоор хангагданхай алмалтатай вагонууд табан жэлэй дүүрэтэр зохёон бүтээгдэхээр хараалагданхай.

АГУУЕХЭ КОМПОЗИТОРАЙ НЭРЭМЖЭТЭ

МОСКВА. С. В. Рахманиновай нэрэмжэтэ пианистнуудай бүхэсоюзна конкурс Москвагай консерватори... Наталья Деевагай... эхилхэ юм. Зохёо... рысөөнэй нэгдэхи... лэл хотодо үнгэрг... рэб таталгада тэрэ...

Хүгжэмшэдэй ... конкурсын урда ... гэшүүд — мэдээж... нууд, ороной түрүү... торинуудай багш... заабаринуудые ... Олон гайхамшагта ... дэлхэйдэ бэлэглэ... концертын эстрад... түйлахыень залуу... шэдтэ тэдэнэр ...

Ород арадай ... зиторай түрэһөөр ... ойдо зорюулагда... гурбан шатада ... юм. Тэрээндэ хаба... вагай, хэдэ хэдэн ... публиканууда́й ... мүрысөөнэй дүрим... гансал Рахманино... нуудые гүйсэдхэ... химлэжэ гарагша... лэй шатада хабаа... на пьесэнүүдһээ ... ническа оркестр... доро фортепиано... церт гүйсэдхэхэ ...

Харалгада илаа... дай нэрэнүүд ... нэрлэгдэхэ.

БАРИЛГАШАДАЙ ...

ДУШЕТИ (Грузин С...). ... вальска гидрокомп... рилгашад ГЭС-эй ... лые болзорһоонь ... ба. Харьковай түрб... водһоо асаргада... дууд хабсаргагда... Тиигэжэ эндэхи к... оной социалис ... дүүргэбэ гэшэ.

Жинвальска гидро... хадаа элшэ хүсөө... хангаха, газар уһал... һанай ажахы түгж... республикын арада... шухала асуудалну... хэхэ зэргэтэй юм... барилгын дүүргэлэ... миллион кубометр ... уһа багтаха түб... нуур бии болоно; ... го хоолойгоор эн... лисиин ба Рустави... гэрнүүдтэ хүрэдэг бол...

ШАДАБАРИЯА ЗОРЮУЛХАБДИ

ажалшадтай уулзалга болон хөөрэлдөөнүүд үнгэргэгдэжэ байдаг болонхой. Залуу эхэнүүдтэ ба бүлэнүүдтэ туһатай зүбшэл заабаринуудые олоор үгэнэбди. Һая түрэһэн хүүгэдые харууһалха, тэдэниие элдэб халдабарита үбшэнһөө яажа һэргылхэ тухай хөөрэлдөөнүүд болодог. Иимэ уулзалгануудтамнай хүнүүд ехэ дуратайгаар ерэдэг, олоороо сугларлаг. Урдаа табиһан гол зорилгонуудаймнай нэгэн хадаа ажалшадай, илангаяа хүүгэдэй болон үбшэнтэдэй дунда һэргылэмжын хүдэлмэри үргэнөөр ябуулха асуудал болоно. Элдэб халдабарита үбшэнэй бии болохо һүжэрхэгүйн тула бидэнэр һургуулиин болон хүүгэдэй саадай байшангуудай ариг сэбэрыень саг үргэлжэ шалгадаг, эдеэ хоолойнь шанараар, ямараар бэлдэдэгээрнь һонирходог байнабди.

Районой больницын хүдэлмэрилэгшэдтэй зүбшэн хэлсэжэ табигдаһан түсэбэй ёһоор, жэл бүри тусхай комисси эмхидхэжэ, малшадай бэеын элүүрые шалганабди. Энэ хэрэгтэмнай түбэй районно болон участково больницанудай врачнууд олооро хабаадалсадаг юм. Иигэжэ малшадай бэеын элүүрые шалгажа, саг соонь туһа хүргэхэ арга олгоно. Тиигэжэ үбшэнтэниие эмшэлдэгэймнай ашаар ажалшадай дунда үбдэхэ, ажал хүдэлмэриһөө һаатаха ушар нилээд үсөөрөө. Мүн үбшэнтэндэ түрүүшын туһаламжа үзүүлхэ талаар постнууд гүүртэ, фермэ, бригада бүхэндэ эмхидхэгдэнхэй. Тэндэнь түбхын түрүүндэ тон шухала хэрэгтэй эмүүдэй аптечкэнүүд байдаг. Элэ постнууд улаан хэрээһэнэй бүлэгэй гэшүүдтэ даалгагданхай.

Нийтын малай үбэлжэлгэ эхилбэ. Тиимэһээ малшадые медицинын талаар хангаха хэрэгтээ харюусалга ехэтэйгээр хандаха эрилтэ улам шангадана.

Өөр тухайгаа хөөрэхэ болоо һаа, медицинын хүдэлмэрилэгшөөр 34-дэхи жэлээ ажалланаб. Арбаад жэлэй туршада Мостовкын фельдшерскэ пунктда хүдэлжэ байнаб. Энэ хугасаа соо баярлаха, сүхэрхэшье, бахардаха, сошордохошье ушарнууд нилээд тохёолдоо юм бээз. Тиибэшье нэгэл дурлажа, шэлэжэ абаһан мэргэжэлээ һэлгэхэ гэһэн бодол нэгэтэшье түрөөгүй. Һүүлэй жэлнүүдтэ районно, республиканска конференцинүүд, элдэб конкурсууд олоор үнгэргэгдэдэг болоо. Минии һанахада, энэ ехэ һайн хэрэг болоно. Иимэ конкурснууд, конференцинүүд бидэндэ, илангаяа залуу мэргэжэлтэдтэ ехэ туһатай. Энэл дүй дуршэлөөрөө хубаалдаха, оплгохо, мэдэхэгүй юумэндээ һураха арга олдоно. Нёдондо үбэл үнгэргэгдэһэн фельдшернүүдэй конкурсдо хабаадалсаха золдо хүртөө һэм. Тиихэлээ хоёрдохи һуури эзэлжэ, Буряад оройнгоо түүхэтэ газарнуудаар аяншалха түлөөһэгүй путевкодо хүртөө бэлэйб.

Партиин XXVI съездын, КПСС-эй ЦК-гай ноябриин (1982 он), июниин (1983 он) Пленумүүдэй шиидхэбэринүүдые бодото дээрэнь бэелүүлхын түлөө бидэнэр, медицинын хүдэлмэрилэгшэд бүхы шадалаараа оролдон, ажалшадайнгаа элүүр энхые сахиха хэрэгтэ үнэн сэхээр хандажа, бүхы хүсэ шадалаа зорюулха болонобди.

Т. КАРГАПОЛЬЦЕВА,
Прибайкалиин районой Мостовкын фельдшерскэ пунктые даагша.

ОЛОНДО ОЙЛГУУЛХА

хаар хүмүүжүүлгын хүдэлмэриин дутагдалнууд предприятиин коллективэй үйлэдбэриин ажал ябуулгада, ажалай журам сахилгада горитой нүлөө үзүүлнэ.

Трамвайн управлениин хүтэлбэрилэгшэд үйлэдбэриин журам сахиха, хуули эбдэхэ ябадалые һэргылхэ хэрэгтэ ажалша коллективэй, нийтын организацинуудай үүргые сэгнэнэгүй гэжэ заагдаба.

Эндэ ажалай журам һула. Жэшээлхэдэ, 1982 ондо тус коллективэй 121 хүн ажаллангүй зайгуултажа, нэгэ хүндэ абажа тоолобол, 488 ажалта үдэр гээһэн байна. Байгша ондошье нёдондо жэлэй энэ үеынхитэй сасуулбал, журам хазагайруулагшадай тоо хороогүй. Тиигэхэ зуураа ажалай тогтоогдомол сагһаа хажуугаар хүдэлхэ ушарнууд олон. Ажалай үедэ архи ууха, журам эбдэхэ ушарнууд дайралдана. Нийтын хүсэн муугаар хэрэглэгдэнэ. Тодорхойлбол, 1982 ондо 154 хүн захиргаанай зүгһөө хэһээлтэ абаа һаань, энэ хугасаа соо оройдоо 6 хүн нүхэдэй сүүдээр зүбшэгдөө. Профсоюзай комитедэй заседанинууд дээрэ хүмүүжүүлгын хүдэлмэри тушаа асуудалаар мастернууд болон цехүүдэй начальнигуудай тоосоое шагнадаггүй байха юм. Трамвайн управлениин хүдэлмэрилэгшэдэй дунда хуули ёһо тухай асуудалаар һүүлэй хэдэн жэлдэ лекци уншагданагүй.

Координационно - методическа совет эдэ бүхы дутагдалнуудаа усадхажа, хуули ёһо тухай тодорхой мэдээ тараан дэлгэрүүлхэ талаар хүдэлмэрээ коллектив соогоо һайжаруулхыень трамвайн управлениин хүтэлбэрилэгшэдтэ дурадхаба.

Георгий Олдохоцов (зураг дээрэ) Хяагтын Пионернүүдэй байшанда хүдэлжэ байһанаа, Улаан-Үдын уран һайһанай ба гарай бэлэгүүдэй заводто ерэһээр гурбан жэл болобо. Энэ болзор соо мэргэжэлээ һайнаар шудалжа, эрхим мүнгэшэ дархашуулай нэгэн болонхой.

В. ПЛУТТЫН фото.

БАЙГАЛ ТУХАЙ ШЭНЭ ФИЛЬМ

УЛААН-ҮДЭ. «Центрнаучфильмын» кинематографистнууд Байгалай загаһа үдхэгшэд тухай фильм буулгана. 60 жэлэй саада тээ Байгал далайда шүдхадаг эгээл ехэ Сэлэнгэ мүрэн дээрэ ородой байгаали шэнжэлэгшэ Константин Пантелеев омолиин түрьһэ тараажа, эндэ загаһатай болгохо талаар туршалгануудые амжалтатайгаар үнгэргэһэн байна. Энээн тухай фильмын хэһэгүүд харагшадта хөөрэхэ юм. Тэрэнэй үүсхэлээр Зүүн Сибирь дотороо анха түрүүшын загаһа үсхэбэрилгын завод «Большая» мүрэн дээрэ байгуулагдаа бэлэй. Мүнөө тэрэ 1 миллиард хахад түрьһэ гаргадаг болонхой.

Улаан-Үдэһөө холо бэшэхэнэ Кома мүрэн дээрэ баригдажа дүүргэгдэхэеэ байһан завод үшөө томо байха юм. Чивыркуйска тохойдо, Ин мүрэн дээрэ загаһа үсхэбэрилгын заводууд ашаглалгада оруулагданхай. Байгалай хойто хубида шэмэ предприяти баригдахаар хараалагдана.

(ТАСС).

Ноябриин 20-до—СССР-эй ба Социалис Эфиопиин хоорондохи хани барисаан, харилсаа холбоон тухай договорто гар табигдаһаар 5 жэлэй ой

ҮНЭН ЗҮРХЭНЭЙ РЕВОЛЮЦИОННО ТАЛАРХАЛ

«Таанадай туһаламжые, һайн хүдэлмэриие бидэ хэзээдэшье мартахагүйбди. Таанадта хэни ёһоор „хандадаг" байһан тухайда бидэ таанадые найдуулнабди, таанадай хани барисаа тогтоохоор байһандаа һэжэглэнэгүйбди»... Эфиопиин хаан Менелик II гэгшын Росси түлөөлэгшэдтэ эльгээһэн бэшэг дотор эдэ хани халуун үгэнүүдые уншанабди. Энэ бэшэг зуугаад жэлэй урда тээ бэшэгдэһэн байгаа.

Үнгэрһэн зуун жэлэй һүүл баг һэн. Империалис гүрэнүүд тэрэ үедэ бүхы Африка түбиие хомхой хоблоор хубаахаа һэдэжэ байба. Гэбэшье, шуурэ адхарилага, тэнсүү бэшэ тэмсэлдэ Эфиопи арад бэеэ даан байдалаа хамгаална, Италиин колонизаторнуудта шанга харюу сохилто үгөө һэн. Арми болон граждан хүн зонһо туһаламжа үзүүлхын тула Россиин Улаан Хэрээһэнэй бүлгэм һайн дураараа санитарна отрядые тэрэ хүшэр хүндэ үе сагта Эфиопи эльгээгэ бэлэй. Хэдэн жэлэй үнгэрһэн хойно оробдон врачнууд болон санитарнууд Эхэ орондоо бусахадаа, шэн габьяата иналайнгаа түлөө баяр баясхалан хүргэһэн бэшэг асараа һэн.

Манай хоёр ороной хоорондохи һайн һайхан харилсаа холбоон хэр угай, заншалта юм гэжэ хэлэхэ хэрэгтэй бэлэй. XX зуун жэлдэ империалис зэрэхэг түримхэй шуулэн Эфиопидо нэгэнтэ бэшэ добтолходоһон, Советскэ Союз тэрэнэй баатар габьяата арадай талада хододоо байдаг һэн. Тиихэдэ хамта гэгээрэл болон элүүрые хамгаалгые хүгжөөхэдэнь, национальна экономикыень тогтоохоһон, Советүүдэй орон Африкын хани барисаата гүрэндэ туһаламж байгаа. СССР-эй техническэ туһаламжаар Бахр-Дарска политехническэ институт 20 жэлэй урда тээ баригдаһан, удаань Ассабта нефть болбосоруулгын завод — хүндэ индустриин түрүүшын предприяти баригдаһан юм.

Гэбэшье Эфиопидо национально-демократическа революци болоходо, засагай гартаа абаһан Сэг зуурын сэрэгэй захиргаанай советдэй (ВВАС) социалис общество байгуулха гэһэн гол зорилго тэбихэдэнь, хоёр ороной хоорондохи харилсаан ёнотойгоор һайбаран хүгжэбэ. 1978 оной ноябриин 20-до Москвада гар табигдаһан СССР-эй ба Социалис Эфиопиин хоорондохи хани барисаан, харилсаа холбоон тухай договор эб найрамдалай, демократиин ба социализмын түлөө тэмсэлдэ хоёр ороной дүн болоһон байгаа.

Совет болон эфиоп мэргэжэлтэд экономикын, эрдэм, соёлой бүхы һалбаринуудта хүдэлнэ. Тиигэжэ тэдэнэр нефть бэдэрнэ, алта олборилно, Гамбелэ шадар шэнэ газар элдүүрилнэ, Мелка-Вакандэ гидроэлектростанци, тракторнуудые хэбсэргэхэ завод барина, дурэшэ шадабари эхэтэй үндэһэн мэргэжэлтэдые һургаан бэлдэнэ... Эфиопиин олон зуугаад хүбүүд, басагад жэл бүри совет дээдэ һургуулинуудые дүүргэнэ, Эхэ орондоо бусана. Энэ хадаа хоёр ороной хоорондохи харилсаанай үрэ дүн болоно.

...Эфиопиин ниислэл хотоһоо 120 километртэ оршодог Амбо гэжэ багахан хото мүнөө гансал орон дотороо бэшэ, харин холо саагуур мэдээжэ болонхой. 1977 ондо совет мэргэжэлтэдэй бариһан, тухэзрэһэн фитопатологическа научна лаборатори (НФЛ) тэрэнэй алдар соло асарһан байгаа.

Ногоон полинуудай дунда саб сагаахан корпусууд холоһоо харагдана. Хара шарайтай хүнэй шанисын алтан гартай Эфиопиин һайн эрдэмтэ энэ комплексын түбэй байшангай һүүр талада элээр харагдана. Энэ нанно совет болон Эфиопиин эрдэмтэдэй эндэ хэһэн хүдэлмэриие эмнэхэйлэн харуулна. Тэдэнэр Эфиопидо ажахаапнда эгээл шухала худөө ажахын асуудалнуудые шиидхэжэ байнхай. Ушарынь юуб гэхэдэ, ургамалнуудай үбшэнүүдэй ба хорото хуу хушэ ургашье худөө ажахын гарсатай һайн ургаша абаха...

Научна түбэй директор, биологиин эрдэмэй кандидат Б. В. Анисимовтай хамта хүдэлмэрилэгшэдтэй танилсабабди. Москва, Кишинев, Краснодар болон манай ороной бусад хото городуудһаа ерэһэн 18 эрдэмтэд эндэ хүдэлжэ, эрдэм мэдээсэ, баян дүй дуршалаа дамжуулна. Эфиопиин мэргэжэлтэдэй табаниинь совет дээдэ һургуули дүүргэнхэй. Москвадагша К. А. Тимирязевэй нэрэмжэтэ худөө ажахын академи дүүргэһэн Эфиопиин үшөө хоёр мэргэжэлтэ һаяар ажаллажа эхилхэ.

Интернациональна коллективэй ажал ябуулга гансал лаборатори соо бэелүүлэгдэнэгүй. Тэрэнэй түлөөлэгшэд ниислэл хотын университедэй худөө ажахын факультедэй һурагшадта лекцинүүдые уншана, научна конференцинүүд болон симпозиумууд дээрэ элидхэлнүүдые олон.

Үнэхөөрөөшье, харуулха юумэн эндэ бии. Станцин түрһалгын талмайнууд дээрэ орооһото ургамалнуудай үрэ гаса орон доторой дунда зэргын хэмжээнһээ гурба-дүрбэ дахин дээшэ байна. Худөө ажахы хадаа национальна экономикын гол һалбари болодог Эфиопидо энэмнай шухала удха шанартай бшуу. «Лабораториинууд соо үнгэргэгдэһэн шэнжэлгэнүүдэй үрэ дүнгүүдые оронной полинууд дээрэ — гүрэнэй ба кооперативна ажахынуудта шадаал һаа, дары түргэөр нэбтэрүүлхэ гэжэ манай гол зорилго болоно», — гэжэ НФЛ-эй эрдэмтэ хүдэлмэрилэгшэ, Тимирязевска академиин дүүргэгшэ Тесфахун Фанта хэлэнэ. Энэ талаар түрүүшын алхамууд хэгдээ.

Дэбтэр дээрэ айлшадай хэлэн тэмдэглэлнүүдые научна лаборатори соо омогорхол баяртайгаар харуулдаг юм. ВВАС-ай, Эфиопиин Ажалшадай партиие эмхидхэхэ комиссиин түрүүлэгшэ Менгисту Хайле Мариамай хоёр жэлэй урда тээ эндэ ерээд, тэрэнэй ажал ябуулгада үндэр сэгнэлтэ үгэһэн тухай үгэнүүдээр тэрэ нээгдэнэ. Хэдэхэн үдэрэй урда тээ мэдтэл һайшаалай һүүлын хуудаһан бэшэгдэһэн байгаа. «Кумэнта» гэжэ үйлэдбэриин кооперативай түрүүлэгшэ иигэжэ бэшэбэ: «Интернациональна туһаламжа үзүүлһэндэтнай таанадта баяр баясхалан хүргэнэбди. Тэрэнэй ашаар кооператив үйлэдбэриин үндэр үрэ дүнгүүдые туйлаа. Үнэн зүрхэнэй революционно талархал, таанадта, бүхы совет арадта мэдүүлнэбди».

Ингэжэ үе сагай холбоон жэлһээ жэлдэ бэхижэнэ. Иигэжэ совет болон эфиоп арадуудай хоорондохи хани барисаан, харилсаа холбоон бэхижэжэ, хэлбэришэгүйгөөр хүгжэжэ байна.

Ю. ПИЧУГИН,
ТАСС-ай корр.
Амбо-Аддис-Абебэ.

...ЭЙ ЭРХЫН УЛАСХООРОНДЫН ДЕКЛАРАЦИИН ...ДАН АБТАҺААР 24 ЖЭЛЭЙ ОЙ МҮНӨӨДЭР ГҮЙСЭБЭ

...Н НЭГЭ ДАХИН ЛЭ ...ИБҮҮН ЯБАДАГ

...най ороной Үндэһэн хуули соо гүйсэдөөр хүсэеэ олонхой байха. Жэшээлбэл, Декларациин нэгэ эрилтэ соонь иигэжэ хэлэгдэнэ: «Үхибүүн гэгшэ ямаршье түхэлэй мүлжэлгэһөө хамгаалагдаха зэргэтэй. Наада захань 16 наһа хүрэтэрнь хүдэлхыень үхибүүндэ зүбшөөхэгүй...» Совет гүрэндэ үхибүүдэй ажал хоригдонхой гэжэ СССР-эй Конституциин 42-дохи статья соо бэшээтэй. Энэ хорюул хадаа Совет засагай байгуулагдаһанай һүүлээр 6-дахи үдэртэнь хүсэндөө ороһон байна. Үхибүүн бүхэн тусхай харууһаар ба хамгаалалгаар хангаатай байха зэргэтэй гэжэ Декларации соо хэлэгдэнэ. СССР-тэ эхэнүүд болон үхибүүд бүхы хамгаалалгаар хангаатай. Тэрэнь юун бэ гэхэдэ, эхэнэрнүүдэй хэдэн арбаад мянган консультаци, хүүгэдэй поликлиникэнүүд болон амбулаторинууд болоно.

Үхибүүн эрдэм номдо һураха эрхэтэй, һуралсалынь түлөөһэгүй ба заатагүй байха зэргэтэй, ядахын сагта эхин шатануудта тиимэ байха ёһотой гэжэ Декларации эрилтэ табина. СССР-эй Конституциин 45-дахи статья соо хэлэгдэһэнэй ёһоор, манда бүхы түхэлэй һуралсал түлөөһэгүй бшуу. Тиихэдээ хүн бүхэн дунда эрдэм олохо эрхэтэй байхаһаа гадна, уялгатай юм.

Гэбэшье эдэ бүгэдэ хэмжээ ябуулгануудаар «хүүгэдэй бүхы асуудалнууд манда шиидхэгдэшэнхэй гэхээр бэшэ юм ааб даа. Жэшээлбэл, һургуулиин наһа гүйсөөдүй багашуулые хүмүүжүүлдэг гүрэнэй эмхи зургаануудай үргэнөөр хүгжөөгдэжэ байгаашье һаань (тэндэ 15 миллион багашуул мүнөө хүмүүжүүлэгдэнэ, үхибүүн бүхэндэ гаргашалагдадаг гаргашын 80 процентые гүрэн түлэдэг), яслинуудта болон саадуудта һууринууд дуталдаһаар. Зүгөөр ажабайдалай табиһан гол шухала энэ асуудал манай орондо удаа дараалан, дулдыдан шиидхэгдэжэ байдаг юм. Жэшээнь, арбан нэгэдэхи табан жэлэй туршада гурбан миллион хүүгэдэй хүмүүжүүлэгдэхээр шэнэ эмхи зургаанууд баригдаха зэргэтэй. Үхибүүнэйнгээ үндөө хүрэтэр харууһалхыень зарим тэды түлбэритэйгөөр эхэнүүдтэнь амаралта үгэхэ гурим бэелүүлэгдэжэ байна. Эхэ болоһон эхэнэрнүүдэй, ургажа ябаа үетэнэй байдалые һайжаруулгаар хараалагдаһан хэмжээ ябуулгануудта гүрэнэй бюджедһээ бүхы дээрээ 9 миллиард түхэриг һомологдонхой.

Бидэ хүүгэдээ имагтал элүүр энхээр, эрдэм һуралсалтайгаар ургуулха гэжэ эрмэлзэнэ бэшэбди, харин хүмүүжүүлгын шанарые дээшэлүүлхэ гэжэ оролдонобди. Манай орондо хэблэгдэн гаража байдаг гурбан ном бүхэнэй нэгэниинь үхибүүдтэ зорюулагдадаг. Тиихэдээ ехэшүүлэй номдо орходоо тэдэнэй сэн гурба дахин үнэгүй юм. Манай киноэкранда гаргагдажа байдаг дүрбэн фильм бүхэнэй нэгэниинь — үхибүүдэй. Хүүгэдэй театрнуудта табигдадаг спектакльнуудта, үхибүүдэй киносеанснуудта орохо билеэдүүд ехэшүүлэйхидэ орходоо хэдэн дахин үнэгүй.

Үхибүүдые болон эдиршүүлые хүмүүжүүлхэ хэрэгтэ хүүгэдэй саг үргэлжын хэблэл горитой үүргэ дүүргэдэг юм. Манай орондо үхибүүдтэ зорюулагдаһан. 70 гаран газетэ болон журнал хэблэгдэнэ. Тэдэнэй дунда «Пионерская правда» (9.5 миллион хэһэгээр гаралаг эгээл сэхээр дэлгэрдэг газетэ юм. «Пионеркын» редакци хадаа үдэр бүри мянга шахуу бэшэг өөрынгөө уншагшадһаа абажа байдаг. Тэдэ бэшэгүүдтэ юун тухай хэлэгдэдэг хаб? Өөрынгөө абари зангые яажа һайнаар хүмүүжүүлхэб гэжэ, нэгэн зүбшөөл асууха, нүгөөдэнь өөрынгөө һонирхолнуудые, һанамжануудые бэшэхэ. Тэдэ бэшэгүүд сооһоо нэгыень эндэ харуулха дуран хүрэнэ. Белоруссиин Светлогорск гэжэ хотоһоо Рита Верас гэжэ 10 наһатай басаган тэрэниие бэшээ юм.

«Манай республикада Хатынь гэжэ һуурин байһан юм,— гэжэ бэшэг соо хэлэгдэнэ.— Дайнай үедэ гитлеровецүүд тэрэниие хүн зонтойнь хамта галдаһан байгаа. Тэрэ һуурин мүнөө байхагүй, зүгөөр тэрэнэй һуури дээрэ хүшөө бодхоогдонхой, хэдынэйшье үедэ хонхо дуугаржа байдаг... Минии үбгэн аба фронтһоо бусажа ерээгүй юм, төөдэймни дайнай үедэ туража үхэһэн байгаа. Нүгөөдэ үбгэн абамни дайнай һүүлээр хүүшан шархаһаа болоно наһа бараа. Би дайнда дурагүйб!».

Юрын аад, олондо ойлгосотой эдэ үгэнүүд газар бүхэндэ адляар ойлгогдоногүй гэжэ хэлэлтэй. Зэбсэг түхеэрэлгые улам һүжэрөөжэ байгшад, үхэл сасадаг хүсэтэй шэнэ түхэлэй ракетэнүүдые Баруун Европодо дэлгэрүүлхээ эрмэлзэгшэд, бумбэрсэг дэлхэйе үгы хэхэеэ хүсэгшэд — үхибүүдэй харата дайсад. Американ шэнэ истребительнүүдэй нэгэхэнинь лэ хадаа үхибүүдэй үбшэнһөө һэргылэн, гурбан миллион таряаһа хэһэнтэй адли сэнтэй юм.

Үхибүүд — манай ерээдүй. Хүүгэд тухай бодоходоо, тэдээн тухай анхарал оролдолго гаргахадаа, хүн түрэлтэн гээшэ өөрынгөө үргэлжэлэл тухай оролдоно ха юм.

Ольга ГРЕКОВА,
«Пионерская правда» газетын ахамад редактор.
(АПН).

ТАСС АПН — ХИЛЫН СААНАҺАА

СКЮ-гэй ЦК-гай ПРЕЗИДИУМЭЙ ЗАСЕДАНИ

БЕЛГРАД. СКЮ-гэй ЦК-гай Президиумэй заседани тухай мэдээсэл Югославиин газетэнүүдтэ толилогдобо. СКЮ-гэй ЦК-гай октябриин пленумэй шиидхэбэринүүдые бодото дээрэнь бэелүүлхэ хэмжээнүүд тэрээн дээрэ хараалагдаһан байна. «Экономикоёо тогтууритай һайнаар хүгжөөлгын удаан болзорой программые» залан сэхээр бэелүүлхэ гээшэ Коммунистнуудай Союзай гол шухала политическэ зорилго болоно гэжэ тэмдэглэгдээ.

Экономикоёо тогтууритай һайнаар хүгжөөхэ программые бэелүүлхэ, общественэ ажабайдалда СКЮ-гэй үүргые дээшэлүүлхэ, тэрэнэй зэргэнүүдэй нэгэдэлгые бэхижүүлхэ талаар пленум дээрэ хараалагдаһан СКЮ-гэй зорилгонууд мүнөө республиканска ба хизаарай партийна организацинуудай гол анхаралда байна гэжэ хэблэл мэдээсэнэ.

Экономикоёо тогтууритай һайнаар хүгжөөлгын программые амжалтатайгаар бэелүүлгэдэ, гүрэн түрэсэ социалис ёһоор хүтэлбэрилгые хүгжөөлгэдэ тохёолдоһон дутагдалнуудые зайсуулхын түлөө эршэмтэйгээр тэмсэхэ шухала гэжэ Боснии, Герцеговинын Коммунистнуудай Союзай, мүн Хорвадай Коммунистнуудай Союзай хүтэлбэрилхы органуудай заседанинууд дээрэ тэмдэглэгдэбэ.

РКП-гэй ЦК-гай ПЛЕНУМ

БУХАРЕСТ. РКП-гэй ЦК-гай пленум эндэ боложо, СРР-эй социально-экономическа хүгжэлтын 1984 оной нийтэ нэгэн түсэбэй проектые, ороной Гүрэнэй бюджедэй проектые, арадай ажахын зарим һалбаринуудые саашадань хүгжөөлгын программануудые һайшааба. РКП-гэй ба гүрэнэй гадаадын политикын асуудалнууд мүн лэ зүбшэн хэлсэгдээ. РКП-гэй Генеральна секретарь, СРР-эй президент Н. Чаушеску пленум дээрэ үгэ хэлэбэ.

НАТО-гай БҮЛЭГЛЭЛЭЙ ЭЭЛЖЭЭТЭ ХУРАЛДААН

РИМ. Хойто Атлантическа бүлэглэлэй зэрхэг түримхэй зорилгонуудые бэелүүлгэдэ нүлөөлдэг эмхиин — Атлантическа договорой нэгэдэлэй ассамблейн жэл бүриин 29-дэхи сесси Италиин ниислэл хотодо нээгдэбэ. НАТО-гай генеральна секретарь И. Лунс, НАТО-гай Европодохи нэгэдэмэл зэбсэгтэ хүсэнүүдэй верховно ахамад командалагша Б. Роджерс тэрээндэ хабаадана. Түрүүлэн добтолхо американ ракетно-ядерна буу зэбсэгүүдые Баруун Европодо тараан тодхохо гээшэ сессиин зүблэхэ зүйлэй гол асуудал болоно.

ЭРИД БУРУУШААЛГА

СТОКГОЛЬМ. Түбэй Америкэдэ США-гай бэелүүлжэ байһан зэрхэг түримхэй ябуулгануудые эрид буруушаажа байһанаа Швециин гадаадын хэрэгүүдэй министр Леннарт Будстрем мэдүүлээ.

Швециин правительствын һанамжын ёһоор, Гренадада Холбоото Штадуудай добтолго, Никарагуада эсэргүү һүйдхэлтэ ябуулгануудые дэмжэлгэ уласхоорондын түгшүүрилые улам шахардуу шанга болгохо, эндэхи асуудалнуудые политическэ хэрэгсэлнүүдээр шиидхэлгэдэ түбэг бэрхэшээлнүүдые ушаруулха байна гэжэ тэрэ ороной рикстаг (парламент) дээрэ үгэ хэлэхэдээ тэмдэглэбэ.

Сомосынхидой һандаргаһан объектнүүдые һэргээхэдэнь Никарагуада туһалхаар, финансын-экономическа туһаламжа орондо үзүүлхээр Швециин правительствын бэлэн байһан тухай тэрэ мэдүүлээ.

АЛИ БҮХЫ ХАРИЛСАА ХОЛБООГОО БЭХИЖҮҮЛХЭ

ХАНОЙ. КПВ-гэй ЦК-гай Генеральна секретарь Ле Зуан хани ёһоной албанай хэрэгээр Ханойдо ерээд байһан МНРП-гэй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, МНРП-гэй ЦК-гай секретарь Д. Моломжамц түрүүтэй Монголой парламентска делегацитай уулзаба.

Социализмын суртал һургаалнуудай аша туһада аха дүү оронуудай хани барисаа, харилсаа холбоое саашадань хүгжөөхэ шухала гэжэ Вьетнамай хүтэлбэрилэгшэ тэмдэглээ. СССР-эй ба социалис хани нэгэдэлтэ бусад оронуудай туһаламжаар, нягта харилсаа холбооной ашаар үнгэрһэн жэлнүүдтэ монгол арадай туйлаһан элитэ ехэ амжалтанууд хадаа хүгжэлтын капиталис шатые алгасан гараад, социализмда шэлжэн орохо арга боломжын бии байһан тухай агууехэ Ленинэй суртал һургаалнуудай бодото бэелэл болоно гэжэ тэрэ хэлэбэ.

Азиин ба Номгон далайн гүрэнүүдэй хоорондохи харилсаанда хүсэ хэрэглэхэгүй, нэгэ нэгэндээ добтолхогүй тухай хэлсээ баталха тухай МНР-эй дурадхалые Вьетнамай Коммунис парти болон арад түмэн бүриин хүсэдөөр дэмжэнэ гэжэ Ле Зуан мэдүүлээ. Монголой эб найрамдалта үүсхэлнүүд хадаа Азиин ба бүхы дэлхэйн арадуудай амгалан тайбан, аюулгүй байдалые хангалгын хэрэгтэ шухала хубита болоно.

ВЕЛИКОБРИТАНИИН КОММУНИС ПАРТИИН СЪЕЗД

ЛОНДОН. Великобританиин Коммунис партиин XXXVIII съезд хүдэлмэрээ үргэлжэлүүлһээр. Съездэ КПСС-эй ЦК-гай эльгээһэн амаршалгые КПВ-гэй түрүүлэгшэ Р. Халверсонай соностхон уншахадань, партийна хуралдаанай делегадууд альга ташалгаар угтаба.

Американ захиргаанай зэрхэг түримхэй, дай жүрөөдэһэн хараа шэглэлые, ядерна буу зэбсэгүүдые бүтээн гаргаха гэһэн һэдэлгэнүүдые эрид буруушаажа байһанаа съездэ хабаадагшад тэмдэглээ. Рейганэй правительствын, Вашингтоной тала баридаг М. Тэтчерэй консервативна кабинедэй дай жүрөөдэһэн политикые зайсуулан сараха гээшэ шухала удха шанартай гээд делегадуудай батала абаһан тогтоол дотор тэмдэглэгдэнэ.

Хүдэлмэришэнэй ба профсоюзай хүдэлөөнүүдтэ Англиин коммунистнуудай ямар үүргэ дүүргэдэг тухай асуудалнууд, зорилгонууд съезд дээрэ мүн лэ зүбшэн хэлсэгдэнэ.

Съезд хүдэлмэрээ үргэлжэлүүлһээр.

Хүдэлмэрээ дүүргэбэ

ЛОНДОН. Великобританиин Коммунис партиин XXXVIII съезд хүдэлмэрээ эндэ дүүргэбэ. Ороной хүдэлмэришэнэй ба профсоюзай хүдэлөөнэй нэгэдэлые бэхижүүлхэ талаар Англиин коммунистнуудай гол зорилгонуудые, экономическа стратегиин үндэһэ һуури дээрэ Великобританиин ажалша олониитые нэгэдүүлхын түлөө тэмсэлдэ, эб найрамдал хангаха ба шахардуу шанга байдалые һуларуулха, ядерна дайе зайсуулан сараха талаар гаргагдаһан хүсэлэл оролдолгонуудта КПВ-гэй үүргые тэрээндэ хабаадагшад зүбшэн хэлсэһэн байна.

Хуралдаанай батала абаһан тогтоолнууд дотор ерээдүйдэ партиин бэелүүлхэ политикын хараа шэглэлнүүд тодорхойлогдонхой. Арад зондо харша, профсоюзда зүрюу М. Тэтчерэй правительствын политикые буруушаалгын тэмсэлдэ үргэн нийтэ ажалшадые элсүүлэн хабаадуулха гээшэ гол шухала зорилгомнай болоно гэжэ съезд тэмдэглээ. Вашингтоной захиргаанай, консерваторнуудай кабинедэй дэмжэдэг харкис хүсэнүүдтэ эсэргүү тэмсэлтэй ажалшадай социальна ба экономическа сүлөөрэлгын түлөө тэмсэл таһаршагүй холбоотой байна гээд документнүүд дотор тэмдэглэгдэнэ. Американ далита ракетэнүүдые Великобританиин газар дээрэ тараан тодхолгодо эсэргүү. Великобританиин сэрэгэй гаргашануудые хорооһын, ядерна буу зэбсэгүүдые хураахын түлөө тэмсэлые эдэбхижүүлхэ гээшэ КПВ-гэй гол зорилго болоно.

СЕНАДТА ШАГНАГДАБА

ВАШИНГТОН. Мүнөө үедэ совет-американ харилсаанай улам муудажа байһанай түлөө Холбоото Штадууд лэ сүм харюусаха ёһотой. СССР-эй ба США-гай хоорондо дипломатическа харилсаанай тогтоогдоһоор 50 жэлэй ойдо зорюулагдажа, гадаадын хэрэгүүдэй талаар конгрессэй сенадтахи комиссиин заседани дээрэ үгэ хэлэһэн американ политическэ ба нийтын элитэ мэдээжэ ажал ябуулагшад иигэжэ хэлэһэн байна.

СССР тушаа Рейганэй захиргаанай дайсан харша ябуулганууд мүнөөнэй уласхоорондын байдалые улам түгшүүрилтэй болгоно гэжэ США-гай элитэ мэдээжэ политическэ ажал ябуулагша, гадаадын хэрэгүүдэй талаар сенадай комиссиин урдын түрүүлэгшэ Уильям Фулбрайт мэдүүлбэ.

ХОТО, ХҮДӨӨГЭЙ ҺОНИН

АМГАЛАН БАЙДАЛАЙ ТҮЛӨӨ

Эб найрамдал хамгаалгаар Буряадай республиканска комитедтэ ерэһэн эзлэхээтэ нэгэ мэдүүлгэ дотор иигэжэ уншабабди:

«Һайн дураараа совет фондын жасада оруулха гэһэн алтан зөөриемнай—хоёр бэһэлиг, һиихэ гурбые манай гэр бүлын зүгһөө абахыетнай гүйнабди».

Амгалан байдалые сахин хамгаалха тухай асуудал мүнөө совет хүн бүхэнэй сэдьхэл зүрхые зобооно. Дэлхэй дээрэ энхэ үнэтэй, эгээл шухала юумэн болохо ажабайдал гээшэ хэтын хэтэдэ үргэлжэлхэ ёһотой. Хэрбээ энэ нангин юумэнэйнгөө аюулда орохо болоо һаа, тэрэниие абархын тула хүн бүхэн бүхы хүсэ шадалаараа, арга боломжоороо оролдохо ёһотой. Бидэ эб найрамдалай түлөө алта үргэнэбди,—гэжэ бэшээтэй.

Иимэ гүн гүнзэгы удхатай мэдүүлгэтэй танилсаад байхадаа, хэнэймнайшье һонирхохо элитэ. Тэрэ мэдүүлгэ бэшэгшэд ямаршье нэгэ онсо гэгээн хүнүүд бэшэ, совет һургуулиин, институдай хүмүүжэһэн, һураһан, мүнөө үедэ Зүүн Сибириин соёлой институдта багшалжа байһан мэргэжэлтэд. Гэрэй эзэн Александр Григорьевич Кузнецов Башкирида түрэһэн, Уфагай искусстваин институт дүүргэһэн. Харин Татьяна Станиславовна Уралай консерватори түгэсхэһэн байна. Кузнецовтан табатай болохо ябаһан хүбүүтэй. Өөһэдөө һаа гуша хүрэжэ ябана.

Саашадаа танилсалгаһаа олон юумэн элирбэ. Тэдэнэр олоһон зөөрнөө эб найрамдалай жасада түрүүшынхээ тушаагаа бэшэ. Нёдондо мүнгэ хоёр дахин оруулһан байба.

— Эб найрамдалай фондодо мүнөө алта үгэжэ байһантнай, ямар удхатай гээшэб? —гэжэ асуухадамнай, Татьяна Станиславовна иигэжэ хөөрэбэ:

— Энээхэн хэдэн алтан зүйл тушаһанаа бидэ ямаршье баярлангаа бодоногүйбди. Хүн зон танил талаамнай биднэ гансал зүбөөр ойлгоһой даа. Бидэ хүнһөө шалгархаяа гү даа, али суурхахаяа һанаагүйбди. Газетэдэшье бэшэһэмэй дамы. Хэрэгүй. Бидэ булта хүнбүүдтэйбди. Үхибүүднай — булганаймнай гол амин, манай ерээдүй. Хүбүүднай мүнөө саадта ябадаг. Тэндэһээ ямар байртай, ямар жаргалтай юумэ гэртээ ерээд, биднэдээ тэбэрюулдэг, таалаадаг. Болоһон үйлэ хэрэгүүд тухайгаа хөөрэдэг. Тэрээн үедэнь бидэ билтарма баяртай байдагбди.

Нэгэтэ хүбүүмнай саадһаа ерээд, иигэжэ хэлэбэ: «Аба эжы хоёр, бидэ саадтаа эб найрамдалай түлөө тэмсэлбэди. Тиигээгүй һаамнай, дайн болохо, бултадаа хосоржо болохобди. Би эб найрамдалай гулабхаа болооб. Далитай һаа, дэлхэй дүүрэн нииджэхэ, эб найрамдал сахиха һэм»—гэбэ. Энэ бидэнэйнгээ сэдьхэл зүрхэнэй доһолуулха һэн. Табатайхан үхибүүнэйнгөө иигэжэ хэлэхэдэ, бидэ, түрэлхид, хэжүү тэрэнь байхагүймнай мэдээжэ бэшэ гү?—гээд, тэрэ хүхэр тэгээшэ харадаа.

— Зуб, зуб. Бидэ хоюулаа тиигэжэ бодоо зомди. Бодоо байдалдаамнай алтан тиимэ шухала аал? Һамгамни бэһэлиг һиихэ хоёрон үгэхэдөө, онобо болохогүй. Намда, мэшээнь, бэһэлиг зүүһэн, үгышье адли. Зарим зон үргэлж хүгэдтэ толгой төөлөмжэ, алтан зүйл абажа үгэдэг. Амгалан байдалай байбал, шадалтай байгаа һаа, хүбүүмнай өөрөө худалдажа абана бэзэ,— гэжэ эсэгэ А. Г. Кузнецов нүхэрөө дэмжэбэ.

Иимэ дэмбэрэлтэ һайхан хэрэг манай орондо үргэнөөр дэлгэрээдэ. Эб найрамдалай фондодо дэмжэлгэ үзүүлхэ хабаадалсахан тула эб найрамдалай совет фондодо нэмэри оруулха шухала.

Дэлхэйн фондын ажал ябуулгада эдэбхитэйгээр хабаадажа байһан совет хүнүүд совет патриотизмын болон пролетарска интернационализмын һургуулиин ёһотой жэшээ харуулна. Амгалан сагые сахин хамгаалха тэмсэлдэ ажахуугша бүхы хүн империализмын харата хүсэнүүдтэ тэмсэхэ, ёһотой.

Манай республика дотор эб найрамдалай совет фондодо эдэбхитэйгээр хабаададаг ажалай коллективүүд олон юм. Жэшээлэхэдэ, ЛВРЗ-гэй хүдэлмэришэд нёдондо 55494 түхэриг һайн дураараа оруулаа һэн. 1982 ондо республикымнай ажалшадай зүгһөө дүн хамта 713618 түхэриг эб найрамдалай жасада үгтөө. Тэрэнь урда жэлэйхиһээ 128 мянган түхэригөөр ехэ.

Кузнецовтонтой һанал бодолые хубаалдагшад олон. «Би ... партиин, правительствын эб найрамдалай политикые һайшаан дэмжэнэбди»,—гэжэ Улаан-Үдэ ажаһуугша Л. Н. Сысоева мэдүүлээ һэн.

Эб найрамдал хамгаалгаар Буряадай республиканска комитедтэ ... ажалай 25 коллектив болон 53 эдэбхитэд Эб найрамдал хамгаалгаар Советскэ комитедэй болон совет фондын правлениин шангууда хүртэһэн байна.

В. ТОКТОХОЕВА,
манай корр.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Татьяна, Александр Кузнецовтон.
Ц. ЦЫРЕНЖАПОВАЙ фото.

КОЛЛЕКТИВЫНЬ ҮДЭШЭНЭ

Алтан намарай үнгэржэ байһан үедэ армиин албанда хүбүүдээ мордохуулдагнай бүгэдэндэ мэдээжэ. Манай прибор-бүтээлгын нэгэдэлдэ хүдэлжэ байһан хүбүүдые баяр ёһололой оршон байдалда үдэшэлгэ үнинэй заншалта болонхой юм. Механическа цехэй коллективэй слесарь-заһабарилагша Эрдэни Раднажапов, токарьнууд Костя Муравьев, Витя Федоров гэгшэдээ армида мордуулжа, һайн һайхан үгэнүүдые хэлэжэ байхыень дуулаа һэм.

Техническэ мэргэжэлэй училищи дүүргэһээр тус цехтэ хүдэлжэ эхилһэн эдэ гурбан хүбүүд коллективтээ түргэн дадажа, ажалдаа дүршэжэ, халаанайнгаа даабари 120 процент хүрэтэр дүүргэдэг байһан тула нүхэдэйнгөө дунда хүндэтэй болонхой байба. Слесарь-заһабарилагшын хүнгэн бэшэ ажалые һайнаар хэжэ байһан Э. Раднажапов тухай илангаяа һайн үгэнүүд хэлэгдэһэн байна.

Удаань эдэ гурбан хүбүүдээ бүхы нэгэдэлэй үдэшэлгэн дээрэ дахинаа хараа һэм. Тэндэ сугларһан 60 гаран хүбүүдэй урда Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайнда хабаадагшад К. В. Кузнецов, И. Т. Василиненко гэгшэд үгэ хэлэхэдээ, Эхэ ороноо хамгаалха нангин эрхэеэ бэелүүлхэ гээшэ ямар ехэ удхатайб гэжэ хэлэхэ зуурга, энэ хадаа совет эрхэтэнэй нэрэ хүндэ, нангин уялга гэжэ тэмдэглээ.

ВЛКСМ-эй комитедэй секретарь Виталий Васильев армиин албанда татагдаад байһан залуушуулда хандажа иигэжэ хэлэһэн байна:

— Хүндэтэ хүбүүд, манай нэгэдэлэй хүдэлмэришэд, СССР-эй Зэбсэгтэ Хүсэнүүдэй зэргэдэ жагсажа, Эсэгэ ороноо сахин хамгаалжа ябаха хүндэтэ уялгаяа нэрэтэй түрэтэйгөөр дүүргэжэ ерэгты. Уласхоорондын байдалай мүнөө үедэ хэды ехэ түгшүүрилтэй байһые таанад, бултадаа мэдэнэт. Тиимэһээ алхам бүхэндөө, дайшалхы һуралсалдаа ханамжатай хэндагты, һэргылэмжэ ехэтэй, һүбэлгэн һонор ябагты. Албаяа дүүргээд, түрэл коллективтээ заабол бусаарайгты,— гэжэ хэлэбэ.

Үдэшэлгын түгэсхэлдэ сэрэгэй албанда мордохоёо байһан хүбүүдтэ дурасхаалай бэлэгүүд барюулагдаба.

Армиһаа бусажа ерэһэн хүбүүдтэ эндэ бүтээгдэдэг «Агидель» гэжэ электробритва үгтэдэг заншалтай юм.

Сэрэгэй албанда мордохоёо байһан хүбүүдэй зүгһөө үгэ хэлэгшэдынь түрэл коллективтээ заабол бусахабди гэжэ сугларагшадые найдуулһан байна.

Т. ЧИКОВИНСКАЯ.

ХҮДЭЛМЭРИШЭНЭЙ ТҮРЭҺЭН ҮДЭР

«Хүндэлэлэй Тэмдэг» орденто «Электромашина» заводой арбадахи цехтэ Агуу Октябриин һайндэрэй урда һонирхолтой үйлэ хэрэг болоо юм.

Тус цехэй мүлигшэ З. П. Богомазовагай түрэһөөр 55 жэлэй ойдо зорюулагдаһан ёһолол тэрэнэй түрэһэн үдэрынь — ноябриин 5-да тэмдэглэгдээ.

Зинаида Петровна «Электромашина» заводто гуша гаран жэлдэ аша үрэ ехэтэйгээр ажаллаа. 1982 ондо тэрэ «Арбан нэгэдэхи табан жэлэй ударник» гэһэн тэмдэгээр шагнагдаа һэн. Харин байгша ондо энэ нүхэрнай коммунис ажалай хүдэлөөнэй эхилһээр 25 жэлэй ойн хүндэлэлдэ дэлгэрһэн ажалай вахтада жагсаад, илажа гараһан алдартай.

Иимэ ажалша бэрхэ нүхэрэйнгөө хүндэлэлдэ түрэл коллективынь хамтын суглаа зарлажа, амаршалһан, бэлэг бариһан байна. Заводой управлениин зүгһөө тэрээндэ Хүндэлэлэй грамота болон шан барюулагдаа.

Залуушуулые һурган хүмүүжүүлэгшэ, ажалай ветеран Зинаида Петровна Богомазова түрэл заводтоо хүдэлһөөр.

А. МУХРАЕВ,
заводой профкомой түрүүлэгшэ.

ОРДЕН ДЭЭРЭНЬ—НЭРЭ ЗЭРГЭ

Дулма Жимбуевна Дондокова 1976 онһоо Анаагай совхоздо хонишоноор хүдэлжэ эхилээ һэн. Ажалдаа оролдосо ехэтэйгээр хачдадаг дээрэһээ уданшьегүй ажахын түрүү хонишодой тоодо ороо бэлэй.

Ажалдаа эрхим үрэ дүнгүүдые туйлажа байһан Д. Ж. Дондокова нёдондо Ажалай Алдар Солын III шатын орденоор шагнагдаа. Харин һаяхана энэ нүхэрнай «Буряадай АССР-эй габьяата малшан» гэһэн нэрэ зэргэдэ хүртэбэ. Энэ баяр баясхалантайнь дашарамдуулан, суг хүдэлдэг нүхэдынь халуунаар амаршалаа.

В. ИЛЬИН,
совхозой профкомой түрүүлэгшэ.

Хориин район.

АЛЬГА ТАШАЛГАН ЗАМХАХАГҮЙ

Республикын хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэдые соёл гэгээрэлэй талаар хангаха зорилготойгоор Буряадай гүрэнэй филармониин бүлэгүүд районуудаар гаража эхилбэ.

Буряадай АССР-эй габьяата артист Ю. М. Мацуковой хүтэлбэрилдэг «Ритмы Байкала» гэһэн бүлэг Яруунын, Хэжэнгын болон Баунтын районой ажалшадта, БАМ-ай барилгашадта айлшалба. Тэдэ нютагуудта ажаһуугшад артистнууд, дуушад Галина Кондратьева, Виктор Батуев, Аюша Данзанов гэгшэдые халуунаар угтажа абаа. Эдэ дуушаднай Сергей Смирновой хүтэлбэрилдэг инструментальна ансамблиин хүгжэм доро дууладаг юм.

Тиихэдэ Октябриин революциин үлгы — Ленинград хотодо нэгэ жэлэй туршада тусгаар бэлэдхэл гаража ерэһэн залуу бэлигтэнһээ бүридэһэн «Сэлэнгэ» гэжэ ансамбльнай һонирхолтой программаяа Шэтын областиин Агын районой ажалшадта харуулхаяа мордобо. Анатолий Бутухановой хүтэлбэрилэгшэтэй энэ ансамбль түрэл республика дотороо аяншалхадаа, ниислэл хотодо ажаһуугшадта концертээ харуулхадаа, аргагүй һайн сэгнэлтэдэ хүртөө һэн. Тиимэһээ тэдэнэрэйнгээ Ага нютагаар амжалтатай ябажа ерэхэ байһанда этигэнэбди.

Гадна филармониимнай симфоническа оркестр ээлжээтэ концертдээ бэлдэжэ байна. Ород, совет композиторнуудай, тэрэ тоодо А. Хачатурян, А. Глазунов болон бусадай зохёолнуудаар бэлдэгдэһэн программа ниислэл хотоорхиндо ноябриин һүүл багаар дурадхагдахи байна. Буряадай АССР-эй арадай артист, дирижер Михаил Балдаев оркестрые залан хүтэлбэрилхэ. Бүхэроссин болон бүхэсоюзна конкурснуудай лауреат, Андрей Андреев (Новосибирск) скрипкэ дээрэ наадаха юм.

«Байгал» ансамбль оронойнгоо түбэй болон хойто зүгэй хото городуудаар аяншалжа ябана. Ярославль, Кострома, Архангельск болон бусад городуудай хүн зон тэрэниие халуунаар угтан абана.

Тэдэмнай аяншалгаяа ноябриин 24-дэ дүүргээд, түрэл нютагаа бусаха юм. Тиигээд малшад, таряашад, механизаторнуудта айлшалха зорилготой.

Тиихэдэ баһа эдир харагшадые урмашуулдаг лекторийна бүлэгтэй гээшэбди. Тэрэмнай багашуулда зорюулагдаһан тусхай лекци-концерт харуулдаг юм.

Ж. ДАНДАРОВ,
Буряадай гүрэнэй филармониин уран һайханай хүтэлбэрилэгшэ.

ПРАВДА БУРЯТИИ

Нэгэдэхи хуудаһанда. «Хүдэлмэришэнэй нэрэ хүндэ» — түрүү бэшэг. КПСС-эй ЦК-гай Политбюродо. «Республикын ажалай үдэр» — мэдээсэлнүүдэй суглуулбари. «Зохид эрхэ байдал» —Г. Шелкуновагай статья. Экономикын асуудалнуудаар мэдээсэлнүүд.

Хоёрдохи хуудаһанда. Мал ажал — онсо шухала һалбари. «Булта хүнэй нюдэн дээрэ» — Н. Дегтярёвой статья. «Ветеран хүдэлмэришэдэй зэргэдэ» — А. Коротаевагай статья. «Правда Бурятии» газетэдэ бэшэһэнэй һүүлээр.

Гурбадахи хуудаһанда. Үхибүүдые хүмүүжүүлэгшэд. «Татаса» — Ю. Степановагай статья. Хилын саанаһаа.

Дүрбэдэхи хуудаһанда. Нютаг нютагай һонин. Фельетон. Спортын һонин. ТВ-гэй долоон хоногой программа.

САГАЙ УЛАРИЛ

Ноябриин 20—21-нэй үдэрнүүдтэ сэлмэжэ, бүрхэжэ байха. Ноябриин 21-дэ эндэ, тэндэ багаханаар саһан орохо. Баруун тээһээ секундын 5—10 метр хүсэтэйгөөр һалхилха.

БЭШҮҮРЭЙ РАЙОНДО

* * *

БЭШҮҮРЭЙ трансагентствын хүсөөр арбан һарын дүнгөөр городууд хоорондын болон район доторой автобусой харгынуудаар дүн хамта 69789 пассажир зөөгдэһэн байна. Тиихэдэ 3496 пассажир Аэрофлоор хангагдаа. Эдэ тоонууд районой хүн зоной урда жэлнүүдэйхиһээ һайнаар хангагдадаг болоһые гэршэлнэ.

* * *

РАЙОНОЙ түбэй библиотекэдэ һүүлэй үедэ ороһон шэнэ номуудай выставкэ-харалга үнгэржэ байна. Библиотекэдэ эдэ үдэрнүүдтэ ороһон уншагша бүхэн совет уран зохёолшодой шэнэ бүтээлнүүдтэй танилсана. «Художественная литература», «Современник», «Политиздат» хэблэлнүүдээр гараһан номууд эндэ илангаяа элбэгээр харуулагданхай.

* * *

«НОВОСРЕТЕНСКИЙ» совхозой һү зөөдэг машинын жолоошон Петр Арсентьевич Исаев олон жэлдэ энэ машинада хүдэлнэ. Жэлэй ямаршье сагта энэ ажалые таһалдуулжа, хойшолуулжа болохогүйнь мэдээжэ. Үнгэрһэн арбан һара соо Исаев 51553 тонно-километр хээд байна.

А. БОРИСОВ.

ТЕЛЕВИДЕНИ

Ноябриин 20-һоо 26 хүрэтэр

ВОСКРЕСЕНИ, 20

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

Москва. 8.55 — Дамжуулгын программа. 9.00 — «Время». 9.40 — «Зарядкада зогсогты». 9.55 — Эрдэм дэлгэрүүлгын фильмүүд. 10.40 — «Будильник». 11.10 — «Советскэ Союзда алба хэнэб». 12.10 — «Элүүр энхэ байлга». 12.55 — «Үглөөнэй почто» — хүгжэмтэ дамжуулга. 13.25 — «Хүдөөгэй ажал хэрэгүүд». 14.40 — «Хүгжэмтэ киоск». 15.10 — ССР Союзай Гүрэнэй академическэ Бага театрай «Умные вещи» —гэһэн фильм-зүжэг. Авторынь С. Маршак. 17.30 — «Аяншалагшадай клуб». 18.30— Мультфильмнүүд. 19.05 — Уласхоорондын шэнжэлэл. 19.50 И. Брамс. «Хоорой хоёр прелюди». 20.00 — «Баратынский тухай дамжуулга». 21.05 — «Дуун-83». 22.00 — «Время». 22.35 — «Эб найрамдал ба залуушуул». 23.10 — СССР-эй Соёлой министерствын гүрэнэй оркестрэй концерт. 00.10 — Шэнэ һонин.

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

Москва. 8.55 — «Дамжуулгын программа. 9.00 — «Зарядкада зогсогты!» 9.20 — Украинын арадэй хүгжэмэй концерт. 9.50 — Мультфильм. 10.10 — Гүрэнэй Хойто зүгэй ород арадай хоорой концерт. 11.00 — Баримтата фильм. 11.30 — «Онтохондо айлшаар»

ПОНЕДЕЛЬНИК, 21

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

Москва. 15.15 — Шэнэ һонин. 15.35 — «Табан жэлэй түсэб — хүн бүхэнэй хэрэг» — телевизионно баримтата фильмүүд. 16.40 — «Мэдэ, шада». 17.20 — Хүдөөгэй зураглалнууд. 17.45 — «Москва»— кино-шэнжэлэл. 17.55 — «Эжын һургуули».

Улаан-Үдэ. 18.25 — «Түсэб ба урма зоригжол» — гурбадахи дамжуулга. 19.00 — «Байгал» — мэдээсэлэй программа.

Москва. 19.25 — «Голоса и краски» — фильм-концерт. 19.55 — «Ажалайнь зэргээр нэрэ хүндэ» — предприятинуудай эрхэнүүдые үргэдхэхэ талаар экономическа туршалга хэлгэдэ УССР-эй Эдеэ хоолой промышленностиин үйлэдбэриин нэгэдэлнүүдэй бэлдэжэ байһан тухай. 20.25 — — Футболой шэнжэлэл. 20.45 — «Подросток» — телевизионно зургаан серитэй уран һайханай фильм. (4-дэхи сери). 22.00 — «Время». 22.35 —«Балет тухай». 23.45 — Хоккейгээр СССР-эй чемпионат. «Динамо» (М) — «Ижсталь». Забһарлалгын үедэ 00.20 — «Мүнөөдэр — түби дэлхэй дээрэ».

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

Улаан-Үдэ. 17.35 — «Березка» хатарна.

Москва. 18.25 — «Бидэнэртэй хэ, бидэнэр шэнгеэр хэ, бидэнэрһээ үлүү һайнаар хэ».

Улаан-Үдэ. 19.25 — «Шэнэ номтой уулзалга». 19.55 —Соносхолнууд. 20.05 — Буряадай АССР-эй Гостелерадио-

ВТОРНИК, 22

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

Москва. 9.00 — «Время». 9.40 — Үглөөнэй гимнастика. 9,55 — «Онтохондо айлшаар». «Илья Муромец». 11.50 —«Мэдээжэ аад, юрэ бусын юумэн». 12.50 — Москвагай инженерно-физическэ институдай эрэшүүлэй академическэ хоор дуулаха. 13.20 — Шэнэ һонин. 15.15 — Шэнэ һонин. 15.30 — «Вверх по горе времени» — телевизионно баримтата фильм. 16.40 — Чувашай АССР-эй Гүрэнэй дуу, хатарай ансамблиин концерт. 17.00 — «Ладо» — телевизионно баримтата фильм. 17.20. « Манай корреспондентнүүд хөөрэнэ».

Улаан-Үдэ. 17.50 — «Байгал» (буряадаар).

Москва. 18.20 — «Почему не поет Фейрус?» — телевизионно баримтата фильм. 19.25 — Ф. Лист. Оркестртэй хамта фортепиано дээрэ наадагдаха концерт. 19.45— «Мүнөөдэр — түби дэлхэй дээрэ».

Улаан-Үдэ. 20.00 — «БАМ: ажахы эрхилэлгын асуудалнууд» — хоёрдохи дамжуулга. 20.30 — «Эрдэм, техникэ» — киножурнал.

Москва. 20.40 — «Подросток» — телевизионно зургаан серитэй уран һайханай фильм (5-дахи сери). 22.00— «Время». 22.35 — Гүрэнэй эстрадын театр соо поэт А. Дементьевэй авторска үдэшэ үнгэргэгдэхэ. 23.45 — Хоккейгээр СССР-эй чемпионат. «Химик» — «Спартак». Забһарлалгынь үедэ. 00.20 — «Мүнөөдэр — түби дэлхэй дээрэ».

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

Москва. 9.00 — Үглөөнэй гимнастика. 9.15 — «Патент на творчество» —эрдэм дэлгэрүүлгын фильм. 9.35 болон 10.40 — Түүхэ. 5-дахи класс. «Эртэ урдын Грециин домогууд». 10.00 — «Мүлһөөр хушагданхай» — эрдэм дэлгэрүүлгын фильм. 10.10 болон 13.55 — Француз хэлэн. (1-дэхи жэлээ һуража байгшадта). 11.05 — ПТУ-гай һурагшадта. «Гоё һайханиие ойлгодогоор хүмүүжүүлгэ». 11.35 болон 12.35 — Ботаника. 5-дахи класс. «Үндэһэн яажа ургадаг бэ?». 11.55 — «Немдын эрьенүүдтэ» — эрдэм дэлгэрүүлгын фильм. 12.05— «Шатарай һургуули» — разрядтайшуулай класс. 12.55 — Н. А. Некрасовай уянгата шүлэгүүд. 9-дэхи класс. 13.25— Юрэнхы биологи. 9-дэхи класс. «Амитад ба байгаали». 14.20 — Ф. Энгельс. «Ажабайдалай хуудаһанууд». 15.10 — «Һурагшадта хилээмэн тухай». 15.40 — «Петер Паулс Рубенс».

СРЕДА, 23

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

Москва. 9.00 — «Время». 9.40 — Үглөөнэй гимнастика. 9.55 — «Шелковая кисточка» — мультфильм. 10.25 — «Крутой поворот» — телевизионно уран һайханай фильм. 11.40 — Телевизионно баримтата фильмүүд. 12.35 —СССР-эй Соёлой министерствын Гүрэнэй симфоническа оркестрэй концерт. 13.35 —Шэнэ һонин. 15.15 — Шэнэ һонин. 15.35 — Ороной телестудинуудай баримтата фильмүүд. 16.40 —Закарпадай арадай хоорой концерт. 17.25 —«Хуули мэдэхэ гүш?».

Улаан-Үдэ. 18.05 — «Байгал». 18.35 — «Зүүн Сибирь» — киножурнал.

Москва. 18.45 — «Мүнөөнэй дэлхэй ба хүдэлмэришэнэй хүдэлөөн».

Улаан-Үдэ. 19.15 — «Хүдэлмэришэнэй коллектив».

Москва. 19.45 — «Мүнөөдэр —түби дэлхэй дээрэ». 20.00 — «Коллектив юу хэжэ шадахаб?». «Москва юугээр баригданаб» — нэгэдэхи дамжуулга. 20.30 — РСФСР-эй габьяата артистнууд Н. Болшакова, В. Гуляев хатарха. 20.45 — «Подросток» —телевизионно зургаан серитэй уран һайханай фильм (6-дахи сери). 22.00 — «Время». 22.35 — «Московские новости» газетын шанда хүртэхын түлөө фигурна халтиралгаар уласхоорондын мүрысөөн. Хоёр-хоёроороо халтиралга. Богони программа. 23.00 —«Сагаа шүүбэрилхэ» — эрдэм дэлгэрүүлгын фильм. 23.15— «Долоон хоногой спорт». 23.45 — «Мүнөөдэр — түби дэлхэй дээрэ».

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

Москва. 9.00 — Үглөөнэй гимнастика. 9.15 — «Курземе» — телевизионно баримтата фильм. 9.35 — Түүхэ. «Би — Советскэ Союзай эрхэтэнби». 10.05 болон 14.25— Немец хэлэн (1-дэхи жэлээ һуража байгшадта). 10.35 — Географи. «Океан далай хүнэй аша туһада». 11.05 —ПТУ-гай һурагшадта. «Лениниана». 11.35 болон 12.35 — И. С. Тургенев. «Бежин нуга». 6-дахи класс. 12.05 — «Таанадта, түрэлхид». 13.05 — Байгаалиие шэнжэлгэ. 4-дэхи класс. «Һалхин ба тэрэнэй хүдэлмэри». 13.25 — Түүхэ. 4-дэхи класс. «Ородой түрүүшын революционернүүд». 13.55 — Хүгжэм. 3-дахи класс. «СССР-эй арадуудай хүгжэм» — нэгэдэхи дамжуулга. 14.55 — «Дундуур зуун жэлнүүдэй искусство» — хоёрдохи дамжуулга. 15.25 — «Хүдөөгэй ажал хэрэгүүд». 16.25 — Шэнэ һонин.

Улаан-Үдэ. 16.30 — «Звездочка» — киноальманах. 17.30 — «Горн»..

ЧЕТВЕРГ, 24

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

Москва. 9.00 — «Время». 9.40 — Үглөөнэй гимнастика. 9.55 — «Чудеса без чудес». 10.25 — «Мельница на окраине города» — телевизионно уран һайханай фильм. 11.30 — «Аяншалагшадай клуб». 12.30 — Полесиин «Ленок» гэжэ гүрэнэй дуу, хатарай ансамблиин концерт. 13.10 — Шэнэ һонин. 15.15 — Шэнэ һонин. 15.35 — «Сегодня и каждый день» — телевизионно баримтата фильм. 16.30— «Драматурги ба театр». Л. Леонов. «Добтолго». 17.15— «Мезенское поморье» — телевизионно баримтата фильм.

Улаан-Үдэ. 17.30 — «Аха нүхэсэлэй далбага доро» — киноочерк. 17.50 — «Уласхоорондын шэнжэлэл» (буряадаар). 18.05 — «Байгал».

Москва. 18.40 —«Олон түмэнэй ленинскэ университет». «Мүнөө үеын уласхоорондын асуудалнууд».

Улаан-Үдэ. 19.10 — «Саян — хүдөөгэй ажалшад тухай дамжуулга.

Москва. 19.40 — «Мүнөөдэр — түби дэлхэй дээрэ». 19.55 — «Коллектив юу хэжэ шадахаб?». «Хабсаргалгын хараа түсэб» — хоёрдохи дамжуулга. 20.30 — Футболоор УЕФА-гай Кубогта хүртэхын түлөө түгэсхэлэй нааданай 1/8-най хуби. «Спарта» (Голланди) — «Спартак» (Москва). 22.00 —«Время». 22.35 — «Иван» — телевизионно уран һайханай фильм. 23.45 — «Мүнөөдэр — түби дэлхэй дээрэ».

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

Москва. 9.00 — «Үглөөнэй гимнастика. 9.15 — «Никифоровичи» — баримтата фильм. 9.35 болон 10.35 — Физикэ, 6-дахи класс. «Шэгнүүр ба дэгдэн хөөрэлгэ». 10.05 болон 13.35 — Испан хэлэн. 11.05— ПТУ-гай һурагшадта. «Астрономи». Наран. 11.35 болон 12.40 — Зоологи. 7-дохи класс. «Ондо ондоо түрэлэй загаһад». 12.00 — «Эжын һургуули». 12.30 — «Мөөр ба хүрьһэч»— эрдэм дэлгэрүүлгын фильм. 13.05 — «Ажабайдалай хуули ёһон» — телеочерк. 14.05 — А. С. Пушкин. «Медный всадник». 14.55 — «Повторная свадьба» — уран һайханай фильм. 16.20 — Шэнэ һонин.

Улаан-Үдэ. 16.25 — «Демьян Бедный» — киноочерк. 16.45— «Хүгжэмтэ уулзалганууд». РСФСР-эй арадай артистка Н. К. Петрова.

Москва. 17.30 — «Концерт-

ПЯТНИЦА, 25

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

Москва. 9.00 — «Время». 9.40 — Үглөөнэй гимнастика. 9.55 — «Арадай уран бэлиг»— телевизионно шэнжэлэл. 10.40— «В логове врага» — уран һайханай фильм (МНР). 11.55 — «Мастер и бригантина» — телевизионно баримтата фильм. 12.25 — СССР-эй Гүрэнэй академическэ симфоническа оркестрэй концерт. 13.20 Шэнэ һонин. 15.15—Шэнэ һонин. 15.35 — «Сибирь болон Аласдурна зүгтэ» —телевизионно баримтата фильмүүд. 16.35 — «Ород хэлэн». 17.05 — «Эрдэмтэд — Москва шадарай агропромышленна комплексдо».

Улаан-Үдэ. 17.40 — Шэнэ һонин. (буряадаар). 17.50 — «Сэлэнгэ»—телевизионно журнал (буряадаар). 18.20 —«Байгал». 18.50 — «Социалис мүрысөөн тухай». 19.30 — «Бродовские мастера» — эрдэм дэлгэрүүлгын фильм.

Москва. 19.45 — «Мүнөөдэр — түби дэлхэй дээрэ». 20.00— «Коллектив юу хэжэ шадахаб?» «Дүй дүршэл бэдэрэлгэһээ эхитэй» — гурбадахи дамжуулга. 20.40 — «Много шума из ничего» — кинокомеди. 22.00 —«Время». 22.35— «Московские новости» газетын шанда хүртэхын түлөө фигурна халтиралгаар уласхоорондын мүрысөөн. Хоёр-хоёроороо халтиралга. 23.20— «Ородой хото» — эрдэм дэлгэрүүлгын фильм. 23.35— «Шара хубын эрьеын аялга хүгжэм»—эстрадна концерт. 00.15— «Мүнөөдэр — түби дэлхэй дээрэ».

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

Москва. 9.00 — Үглөөнэй гимнастика. 9.15— «Гурбадахи наһан» — эрдэм дэлгэрүүлгын фильм. 9.35 болон 10.35— Түүхэ. 4-дэхи класс. «Капиталис фабрикада». 10.05 болон 13.40 —Англи хэлэн. 11.05— «ПТУ-да ямар мэргэжэлнүүдтэ, хайшан гэжэ һургадаг бэ?». «Газартаа үнэн байлга». Казахстанай хүдөө ажахыда механизаторай мэргэжэлтэдые бэлдэлгэ тухай». 11.35 болон 12.40 —Түүхэ. 7-дохи класс. «Александр Невский». 12.05—«Уянгата шүлэгүүд». Г. Абашидзе. 13.10— Географи. 5-дахи класс. «Хаданууд». 14.10— «Звездочет» —телевизионно фильм. 14.55— «Ажахые эрхилэлгын һургуули». «Найдамтай байлга» —гэһэн ябуулга. 15.25— «Советскэ Союзда алба хэнэб!». 16.25 —«Шэнэ һонин».

Улаан-Үдэ. 16.30— Чувашай АССР-эй Гүрэнэй дуу, хатарай ансамблиин концерт.

Москва. 17.40— «СССР-эй МВД-гэй габьяата хүдэлмэрилэгшэ ахалагша мундэгшэ Н. С. Герасимоватай һурагшад уулзаха. 18.25— РСФСР-эй арадай

СУББОТО, 26.

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

Москва. 9.00—«Время». 9.35 —Үглөөнэй гимнастика. 9.50— «Эдиршүүлэй уран бэлиг». 10.20— «Таанадта, түрэлхид». 10.50— «Спортлотогой» 48-дахи тираж. 11.00—«Хата на склоне» — телевизионно баримтата фильм. 11.20— «Москва хотын гүрэнэй подшипникова 1-дэхи заводой Эрдэм, техникын ордоной «Русь» гэжэ дуу, хатарай ансамблиин концерт. 11,40— «Үйлсөөр ябалгын аюулгүйе сахиха».

Улаан-Үдэ. 12.10— «Монгол арадай һайндэр».

Москва. 12.35— «Ном уншаха дуратайшуулда». 13.20— «МНР-эй байгуулагдаһан ойдо». «Республикын залуу наһан» — киноочерк. 13.40—«Һанана гүш, нүхэр...» —Курильска арагнуудые сүлөөлэлгэдэ хабаадаһан ветерануудай уулзалга. 14.40—14.55—Забһарлалга. 14.55 — «Архитектура-83». 15.25— «Энээниие хэжэ шадахат». 16.10— «Мүнөөдэр —түби дэлхэй дээрэ». 16.25—«Плыви, кораблик» — үхибүүдтэ зорюулагдаһан телевизионно уран һайханай фильм. 17.35— «Политическэ шэнжэлэгшэ Ю. А. Летуновой хөөрөөн». 18.05 — «Ан амитадай аймаг». 19.05 — «Далласай нюуса»— телевизионно баримтата

МАНАЙ АДРЕС, ТЕЛЕФОНУУД: ИНДЕКС: 670000

г. УЛАН-УДЭ ул. КАЛАНДАРИШВИЛИ, 23. редактор — 2-50-96. приемная — 2-54—54 зам редактора — 2-68-08. зам редактора — 2-62-62 отв. секретарь — 2-50-52. секретарнат — 2-66-76. отделы: партийной жизни — 2-34-05 пропаганды — 2-56-22 промышленности и строительства — 2-61-35. сельского хозяйства — 2-64-36. 2-63-86 советского строительства и быта — 2-69-58. культуры и школ — 2-60-21. 2-57-63 информации — 2-60-91 переводов — 2-54-93 писем и селькоров — 2-67-81. корректорская — 2-33-61 выпускающие — 2-35-95. отдел объявлений — 2-65-54.

Республиканская типография Государственного комитета Бурятской АССР по делам издательств, полиграфии и книжной торговли г. Улан-Удэ, ул. Ленина
Н-03643. Заказ № 267.